

ENVER HOXHA

**Den jugoslaviske
»selvforvaltning«
- en kapitalistisk teori og praksis**

Forlaget Arbejderen

Den elektroniske udgave af bogen
blev skabt af
<http://www.enverhoxha.ru>

Proletarer i alle lande, forén Jer!

ENVER HOXHA

Den jugoslaviske »selvforvaltning« - en kapitalistisk teori og praksis

(Imod E. Kardeljs anti-socialistiske
synspunkter, der udtrykkes i bogen
"Retningslinier for udviklingen af
den socialistiske selvforvaltning
som politisk system")

Enver Hoxha:

Den Jugoslaviske "selvforvaltning"
- en kapitalistisk teori og praksis

Oversat efter den officielle engelske udgave,
udsendt af Forlaget « 8 NENTORI » Tirana 1978.

© Copyright Forlaget Arbejderen

Eget tryk, København 1979

ISBN 87-87862-04-2

Der gøres en hel del reklame for en bog, der offentliggjordes i Jugoslavien sidste år med titlen, "Retningslinier for udviklingen af den socialistiske selvforvaltning som politisk system" af Tito-revisionismens ledende "teoretiker", Eduard Kardelj.

De anti-marxistiske ideer i denne bog udgjorde grundlaget for alt hvad der skete på det jugoslaviske revisionistpartis 11.kongres. Det parti, som titoisterne, i et forsøg på at skjule dets borgerlige karakter har givet navnet: "Jugoslaviens Kommunisters Forbund".

Som AAPs 7. kongres påpegede, opreklamere titoisterne og den internationale kapitalisme "selvforvaltnings" systemet som "en færdigsyet og afprøvet vej til socialismen", og anvender det som deres yndlings-våben i kampen mod socialismen, revolutionen og befrielseskampene.

I betragtning af denne fare mener jeg, at det er nødvendigt, at jeg føjer en række kommentarer til denne bog.

Som bekendt er kapitalismen blevet fuldstændigt oprettet i Jugoslavien, men denne kapitalisme er snedigt maskeret, Jugoslavien giver sig for at være en socialistisk stat, men af en særlig art, som verden aldrig før har set! Faktisk praler titoisterne endda med, at deres stat intet har til fælles med den første socialistiske stat, der opstod af den socialistiske Oktoberrevolution, og som blev grundlagt af Lenin og Stalin på grundlag af Marx' og Engels' videnskabelige teorier.

Helt fra første færd har de jugoslaviske renegater afvejet fra marxismen-leninismens videnskabelig teori om den socialistiske stat og har arbejdet på athindre oprettelsen af proletarietets diktatur, for at Jugoslavien kunne fortsætte ad kapitalismens vej.

Ved anden lejlighed har jeg forklaret, at den titoiske renegatgruppe, der både før efter Jugoslaviens befri-

else maskerede sig og gav sig ud for at støtte det socialistiske system, der var oprettet i Sovjetunionen, og som udbasunerede, at den ville bygge socialismen på grundlag af marxismen-leninismens videnskabelige teorier, i virkeligheden var modstander af denne ideologi og de revolutionære erfaringer i Sovjetunionen. Denne korrekte slutning fremgår også klart af indholdet i Kardeljs bog.

1. Et kort rids af Tito-revisionisternes historie

Jugoslaviens nationale befrielseskrig under ledelse af Jugoslaviens Kommunistiske Parti var legemliggørelsen af folkets tapperhed og mod og Jugoslaviens aagte kommunisters redelighed. Under denne krig viste der sig imidlertid visse tvivlsomme tendenser, der fik én til at tro, at Tito-gruppen, i sin holdning over for den anti-fascistiske alliance mellem Sovjetunionen, USA og England, snarere hældede mod anglo-amerikanerne; og dette blev helt tydeligt senere. På det tidspunkt lagde vi mærke til, at den titopistiske ledelse opretholdt meget nære kontakter med de vestlige allierede, især med briterne, som den modtog førsterangs financier og militær hjælp fra. Vi blev ligeledes slået af den åbenbare politiske tilnærmelse mellem Tito og Churchill og hans udsendinge på et tidspunkt, hvor Jugoslaviens nationale befrielseskrig burde have været tæt forbundet med Sovjetunionens befrielseskrig, fordi håbet om en altomfattende befrielse af alle folkeslag, hvad den ydre faktor angår, netop var denne krig.

Den titopistiske ledelses tendenser til at stille sig i opposition til Sovjetunionen blev endnu tydeligere umiddelbar før sejren over fascismen, hvor den Røde Hær i skarp forfølgelse af de tyske hære rykkede ind i Jugoslavien for at støtte den nationale befrielse dér. Især da man var ved at nå en afslutning på denne store krig (mellem de store og små krigsførende magter) var det indlysende, at de titopiske Jugoslavien havde den britiske og

amerikanske imperialismes støtte. På det tidspunkt blev de diplomatiske og ideologiske gnidninger mellem Sovjetunionen og Jugoslavien klarere. Disse uoverensstemmelser drejede sig bl.a. om territoriale spørgsmål. Jugoslavi-
en gjorde krav på territorium mod nord, især ved sin grænse til Italien. Men den var tavs om sine sydlige grænser, især* grænsen til Albanien, Og om Kosova og de albanske territorier i Makedonien og Montenegro. Tito-
isterne kunne ikke tale derom, fordi de derved ville krænke de serbiske nationalistes chauvinistiske program.

Nu er det almindeligt kendt, at uoverensstemmelserne mellem den jugoslaviske ledelse og Stalin havde dybe rødder. Den jugoslaviske ledergruppes revisionistiske synspunkter havde udkrystaliseret sig længe inden befrielsen af deres land, muligvis på det tidspunkt da Jugoslaviens Kommunistiske Parti deltog i Kanintern og arbejdede fuldstændig illegalt under de serbiske kongers regime. Selv dengang havde dets ledelse afvigende trotskistiske synspunkter, som Kanintern fordømte, hvergang de kom til udtryk. Senere "affejede" Tito Kominterne fordømmelser, idet han gik så langt som til at rehabilitere den største afviger, Gorkich, den tidligere generalsekretær for Jugoslaviens Kommunistiske Parti.

Efter befrielsen af Jugoslavien rejste der sig et problem af største betydning: hvilken retning skulle Jugoslavien tage ? Denne retning måtte naturligvis i høj grad afhænge af, om lederne af Jugoslaviens Kommunistiske Parti var marxister-leninister eller revisionister. De fremstillede sig selv som marxister-leninister, og det var , hvad vi i begyndelsen troede de var. Imidlertid bemærkede vi - ikke blot ud fra deres handlinger i almindelighed, men også ud fra deres konkrete holdninger over for os,-at der i virkeligheden var mange ting hos dem, der ikke var i overensstemmelse med marxismen-leninismens videnskabelige teori. Vi så, at de afveg så meget som nuligt fra erfaringerne med den socialistiske opbygning i Sovjetunionen

Den jugoslaviske ledergruppe, med Tito, Kardij, Ran-

kovich og Gilas i spidsen havde,- hvad man lagde mærke til allerede under den illegale kamp, men det blev især tydeligt efter Jugoslaviens befrielse,- den politik at Jugoslaviens Kommunistiske Parti ikke måtte træde åbent frem under sit eget navn, men at det skulle skjule sig, som det også skete, under den såkaldte Jugoslaviens Folkefronts kappe. Denne illegalitet blev retfærdiggjort under påskud af, at de ellers risikerede at "forurolige og skramme stor- og småborgerskabet i by og på land", der måske vil svingte den nye statsmagt, der var opstået af revolutionen", og at "de anglo-amerikanske allierede måske ville blive skræmte af kommunismen". Man gjorde sig anstrengelser for at overbevise borgerskabet om, at kommunisterne ikke havde magten, at det kommunistiske parti - selv om det eksisterede - så at sige var deltager i en bred front, i hvilken Mihailovichs folk, og Nedichs folk og Stoyadinovichs folk og alle andre reaktionære -vichers folk i Jugoslavien kunne deltage.

Tito dannede en provisorisk regering med Subashich, den tidligere premierminister for den kongelige eksilregering i London, men på grund af folkets uafbrudte pres tillod han ham ikke at regere ret længe og likviderede ham. Dengang lod han som om, at han ikke havde ønsket Subashich, men at han var blevet påtvunget ham af de allierede. Senere beskyldte han dog Stalin for det samme. Sandheden er, at Tito godtog Subashich for at behage Churchill, fordi han ikke kunne lide Stalin.

Helt fra første færd viste Tito og hans fællers synspunkter, at de langt fra var "hårnakkede marxister", som borgerskabet kalder de konsekvente marxister, men "fornuftige marxister", som var rede til et nært samarbejde med alle de reaktionære borgerlige politikere i Jugoslavien, gamle som nye-.

Selv om det foregav at være illegalt, opererede Jugoslaviens Kommunistiske Parti legalt. Men Rankovich og Tito gav det ikke den magt og ledende rolle, det skulle have haft, fordi de ikke gik ind for opbygningen af socialismen i Jugoslavien. Tito og Rankovich forvrængede de

marxistisk-leninistiske nonner for partits opbygning og rolle. Jugoslaviens Kommunistiske Parti var helt første færd, ikke bygget på marxismen-leninismens grundlag og lære. Dette parti, som angiveligt var sammensmeltet med "Jugoslaviens Folkefront" skrev loven sammen med hæren, indenrigsministeren og statens sikkerhedstjeneste. Efter krigen blev dette parti, der havde stået i spidsen for det jugoslaviske folks krig, en afdeling af statens undertrykkelses-organer, der bestod af hæren, indenrigsministeriet og UDB. Sammen med disse blev det et redskab til undertrykkelse af de arbejdende masser i stedet for at være arbejderklassens fortrop.

Ud fra den propaganda, der var udviklet, og den autoritet, partiet havde vundet i den nationale befrielseskrig og på de indledende trin af Jugoslaviens opbygning efter krigen havde den jugoslaviske arbejderklasse det indtryk, at dette parti stod som fortroppen. I virkeligheden var det en fortrop, ikke for arbejderklassen, men for det nye borgerskab, der var begyndt at gøre sig gældende og som støttede sig kraftigt på den prestige det havde vundet i det jugoslaviske folks befrielseskrig med sine egne kontrarevolutionære mål for øje, mens det tilslørede perspektiverne for opbygningen af det nye samfund. Et sådant degenereret parti måtte nødvendigvis føre det Titoistiske Jugoslavien ad anti-marxistiske veje.

De jugoslaviske Titoisters, Tito-Kardelj-Rankovich-gruppens, antimarxistiske kurs kom uundgåeligt i et åbent modsætningsforhold til marxismen-leninismen, de kommunistiske partier, Sovjetunionen, Stalin og alle de folkedemokratiske lande, der blev skabt efter den Anden Verdenskrig. Selvfølgelig udviklede dette sammenstød sig gradvist, til det kritiske tidspunkt indtraf, hvor klinten blev skilt fra hveden.

Det er en ubestridelig kendsgerning, at de jugoslaviske folk kæmpede. Jugoslavien ydede store ofre, ligesom Albanien. De anti-marxistiske jugoslaviske ledere misbrugte denne kamp til deres egne formål. Af hensyn til den offentlige mening hjemme og ude udnyttede de også at Sovjetunionen værdsatte Jugoslavien så højt, at dette land blev beskrevet som en vigtig allieret på den marxistisk-leninistiske vej til socialismen.

Der var ikke gået lang tid før Titoisterne viste tendenser til herskesyge, ekspansion og hegemoni, hvilket var synligt overalt, men i særlig grad i deres forbindelser med vort land. Som vi ved, søgte de at påtvinge os deres anti-marxistiske standpunkter om politiske, ideologiske, organisatoriske og statslige spørgsmål. De gik så langt som til at gøre foragtelige forsøg på at om-danne Albanien til en del af den jugoslaviske republik. I dette afskyelige, men mislykkede forehavende stødte Titoisterne på vor beslutsomme modstand. I begyndelsen havde den ikke en fast form, fordi vi ikke havde mistanke om, at den jugoslaviske ledelse var slået ind på den kapitalistiske og revisionistiske vej. Men efter nogle år, da dens hegemonistiske og ekspansionistiske hensigter kom frem i dagens klare lys, modsatte vi os den hårdt og uforbeholdent.

Titoisterne forsøgte at påtvinge os deres vilje ved at ty til de mest forskellige former for pression og afpresning. I denne forbindelse organiserede de også Koci Xaxe-sammensværgelsen. De fulgte den selvsamme imperialistiske fremgangsmåde også overfor andre lande som Bulgarien, Ungarn og Tjekkoslaviet, omend ikke i samme grad. Alle disse afskyelige handlinger viste klart, at Jugoslavien ikke udviklede sig ad socialismens vej, men var blevet et instrument i verdensimperialismens tjeneste.

For hver dag, der gik, blev det klarere, at et socia-

listisk samfund af leninistisk type ikke var under opbyggelse i Jugoslavien, men at det i stedet var kapitalisme der udvikledes. Samtidig blev de skridt, der blev taget ad denne kapitalistiske vej, maskeret som en påstået søgen efter en ny, særlig form for "socialisme". Netop med dette formål lånte den jugoslaviske revisionistiske ledelse med Tito, Kardelj og Rankovich i spidsen de mest forskelligartede ideer fra de gamle revisionisters arsenal, i et forsøg på at retfærdiggøre - det være sig nok så lidt - deres forræderi "teoretisk", og på denne måde styrkede de deres fascistiske statstype med alle midler. Hæren, indenrigsministeriet og UDB blev almægtige.

Skønt den var i færd med at oprette kapitalisme, forsøgte den revisionistiske jugoslaviske ledelse at skabe den opfattelse blandt folkets masser, at krigens mål ikke blev forrådt i Jugoslavien, at en socialistisk orienteret stat fandtes dér, at dens ledelse var et kommunistisk parti, der forsvarede marxismen, og at det netop var derfor, at det var kommet i modsætningsforhold til Sovjetunionen, Stalin, de kommunistiske partier og de folkedemokratiske lande.

For at beskytte deres stilling, der var alvorligt rystet, fordi de var blevet afsløret overfor den indre offentlige opinion og hele den internationale kommunistiske og arbejderbevægelse - hævdede Titoisterne, der fortsatte med deres vildledende politik, at de ville tage "alvorlige" skridt for socialismens opbygning på landet, for kollektivisering af landbruget i overensstemmelse med leninistiske principper. Derfor oprettede de de såkaldte zadrugas. Hvad angår alvoren i de Titoistiske reneгатers forsæt om at opbygge socialismen på landet er det nok at påminde om, at zadrugas'erne brød sammen før de egentlig var oprettede. Og nu er der intet spor af kollektiviseringen af de jugoslaviske landbrugsområder.

Indtil 1948, da det endelige brud mellem Sovjetunio-

nen, de folkedemokratiske lande og den internationale kommunistiske bevægelse på den ene side og Jugoslavien på den anden, var sidstnævnte stadig i den indledende fase af kaotisk kapitalisme, i en tilstand af politisk, ideologisk, økonomisk desorganisation, i en yderst alvorlig situation. Dette drev Tito-Kardelj-Rankovich-gruppen til at handle mere åbent, til at knytte sig nærmere til verdenskapitalismen, især USA-imperialismen, for at opretholde sin magt og ændre situationen til sin fordel.

Jugoslavien, der befandt sig i en dybtgående politisk, ideologisk og økonomisk krise, stod efter 1948 ved korsvejen på grund af dens ledelses anti-marxistiske afvigelse. Den Titoistiske ledelse ønskede så at sige at sidde på to "stole". De ønskede at sidde på marxismen-leninismens "stol", blot for syns skyld, som en ren fonnessag, mens de ønskede at anbringe sig solidt på den anden, den kapitalistisk-revisionistiske "stol"; men for at nå dette mål var det nødvendigt at vinde tid. Denne periode fra 1948 og fremefter var i høj grad plaget af alvorlige kriser, forvirring og kaos.

Tito-Kardelj-Rankovich-gruppen stod overfor spørgsmålet: Hvordan kunne man bevare magten og knuse modstanden fra proletariatet og de jugoslaviske folk, der havde kæmpet for socialismen i venskab og fuldstændig enhed med Sovjetunionen og de folkedemokratiske lande? Med dette mål for øje arbejdede de jugoslaviske revisionister først og fremmest for at fjerne ethvert spor, der var tilbage af marxismen-leninismen i deres parti, for at omdanne det til et redskab for deres borgerlig-revisionistiske ideologi og politik, for at berøve det enhver ledende funktion, for på den anden side at forvandle arbejderklassen til en inaktiv masse, der som revolutionens afgørende kraft, ikke må få nogen mulighed for at se deres forræderi og derved at vende sig aktivt imod det. Normerne for den demokratiske centralisme i parti-

et blev trådt under fode. Partiet blev underordnet UDB, der blev anvendt som middel til at undertrykke alle elementer, der ikke støttede deres bagudrettede anti-marxistiske kovending. Partiet blev "renset" for alle dem, der var trofaste overfor socialismen. Skønt det så ud som om det bibeholdt en række normer for valg, møder og konferencer, koncentrerede dets bureaukratiske ledelse i virkeligheden al magten i dette påståede marxistisk-leninistiske parti i sine egne hænder og forvandlede det til et simpelt redskab til at gennemføre ordre fra ledelsen og statens sikkerhedstjeneste. Således blev Jugoslaviens Kommunistiske Parti radikalt ændret og mistede alle de træk, der kendetegner arbejderklassens fortrøpsparti, samfundets ledende politiske kraft. Dette var en stor sejr for kapitalismen, for det udenlandske og lokale borgerskab.

For at opretholde deres herredømme måtte de Titoistiske renegater uden at vække opsigt afskaffe den stat, der var opstået som et resultat af den nationale befrielseskrig, og opbygge en anden stat, et brutalt fascistisk diktatur.

Med andre ord påtog Tito-Kardelj-Rankovich ledergruppen sig at udrydde alle de marxistisk-leninistiske træk ved revolutionen, og gav sig i lag med at søge påståede nye "socialistiske" veje, der i virkeligheden var kapitalistiske, i økonomien, inden- og udenrigspolitikken, indenfor uddannelse og kultur og på alle samfundslivets områder. I denne situation blev de statslige sikkerhedsorganer og den jugoslaviske hær det foretrukne grusomme våben i hænderne på denne håndfuld renegater, der tildelte enhver, der vovede at fordømme forræderiet, en drakonisk straf. Masseforfølgelserne af og drabene på alle sunde marxistisk-leninistiske elementer begyndte. De frygtelige koncentrationslejre, som Goli Otok, var overfyldte af fanger og internerede.

På det tidspunkt var Jugoslaviens økonomi i en meget dårlig forfatning p.g.a. krigens ødelæggelser, den jugoslaviske ledelses forvirrede politik, og fordi Jugoslavi-
en - efter at have brudt alle forbindelser med Sovjetu-
nionen - ikke længere modtog den betydelige hjælp, som
det havde fået de første år efter befrielsen, og fordi
det ikke længere kunne plyndre de andre folkedemokrati-
ske lande, som Albanien, gennem de "fælles" foretagender,
de oprettede på et ulige grundlag, der kun var til for-
del for den ene part, Jugoslavien.

Naturligvis kunne de jugoslaviske renegater ikke kom-
me ud af krisen alene ved at anvende terrorisme. Da de
i længere tid havde været et agentur for verdenskapita-
lismen, vendte de sig straks i den retning efter hjælp,
og særlig USA-imperialismen var rede til at give Tito &
Co. al den hjælp og støtte, som de behøvede for at red-
de deres skind og for at gøre dem til et vigtigt red-
skab i dens kamp mod socialismen, revolutionen og be-
frielsesbevægelserne. Imperialistmagterne havde utålmo-
digt ventet på denne vending, da de havde været forbe-
redt på den siden krigen. Derfor undlod de ikke at give
dem en betydelig økonomisk "hjælp", og gav dem også en
stærk politisk-ideologisk støtte. De forsynede dem endog
med mange forskellige våben og militært udstyr, og knyt-
tede dem til NATO gennem Balkanpagten.

I den første periode blev Jugoslavien "hjulpet" af
kapitalinvesteringer fra udenlandske selskaber, især in-
denfor industri og landbrug.

I industrien, hvor USA-imperialismen viste sig særlig
"gavmild", muliggjorde dens "hjælp", at man kunne påbe-
gynde arbejdet for at genopbygge de gamle eksisterende
fabrikker, så disse i større eller mindre omfang kunne
komme igang og deres produktion være tilstrækkelig til
at opretholde det borgerligt-revisionistiske regime,
der var ved at udskille sig og som havde vendt sig til
verdenskapitalismen.

Det Titoistiske regime måtte også udrydde den uafsluttede kollektivisering af landbruget, der var blevet oprettet i en række landbrugshusholdninger, og at skabe et nyt system hvor kulakkerne og storgodsejerne atter ville blive begunstiget. Der blev fundet midler og metoder til at genfordele jorden, således at de gamle kulakker blev genindsat uden at det forårsagede større rystelser i landet. Staten traf en række kapitalistiske foranstaltninger, som at opløse maskin- og traktorstationerne og sælge deres udstyr til de de rige bønder, der havde råd til at købe det, samt at pålægge bønderne hårde skatter. Statsbrugene blev ligeledes omdannet til kapitalistiske selskaber, hvori den udenlandske kapital også blev investeret o.s.v.

De lokale købmænd og industriherrer, som havde fået store indrømmelser, fik stort udbytte af den investerede udenlandske kapital.

Disse skridt viste uden skygge af tvivl, at den "socialisme", der var under opbygning i Jugoslavien ikke var andet end vejen til integration i kapitalismen.

Således blev grunden lagt for udenlandsk kapital indtrængen i stadig større omfang i en politisk, ideologisk og organisatorisk atmosfære, der var yderst gunstig for verdenskapitalismen. Ved at hjælpe det titoistiske regime, ønskede den at bruge Jugoslavien som brohovede for sin indtrængen i andre folkedemokratiske lande.

Denne politiske, ideologiske og økonomiske orientering hen imod kapitalismen fra det titoistiske Jugoslavien gjorde, at klassekampen dér tog en anden retning. Den udviklede sig ikke længere som det socialistiske samfunds drivkraft, men som i drivkraft i kampen mellem klasser med modsatte interesser, som det er tilfældet i enhver kapitalistisk stat, hvor borgerskabets diktatur

hersker. Den titoistiske borgerligt-revisionistiske stat rettede klassekampens spydspids mod arbejderklassens progressive elementer, mod de kommunister der modsatte sig forræderiets vej.

Den demokratiske centralisme blev snart afskaffet også på det økonomiske område og på statsforvaltningens område. Det er rigtigt, at nogle fabrikker i Jugoslavien er blevet nationaliseret, at udenrigshandelen er blevet erklæret for et statsmonopol, og det blev hævdet, at man anvendte den demokratiske centralismes princip i statens og partiets organisation og virksomhed. Men disse forholdsregler af tilsyneladende revolutionær karakter var hverken fuldstændige eller konsekvente. Centralismen i Jugoslavien havde ikke det virkelige leninistiske indhold, at hele samfundets økonomiske og politiske liv skulle udvikles ved at forbinde den centraliserede ledelse med lokalorganisationernes og de arbejdende massers skabende initiativ. Den havde langt snarere til formål at skabe en diktatorisk kraft af fascistisk type, der ville være i stand til at påtvinge de jugoslaviske folk den magthavende klikes vilje fra oven. I løbet af få år antog disse indledende skridt, der blev opreklameret som angiveligt socialistiske tendenser, en klart anti-marxistisk kontrarevolutionær retning. Hele statens organisation og al statslig virksomhed antog kapitalistiske træk i åben modsætning til de grundlæggende erfaringer fra opbygningen af socialismen i Lenins og Stalins Sovjetunion.

I de år, der fulgte umiddelbart efter 1948, kan vi sige, at centralismens princip blev gennemført i den jugoslaviske stats virksomhed, fordi der påhvilede Jugoslaviens føderation tunge og vanskelige byrder, som den ikke kunne løse med held ad decentralismens vej. Omstændighederne var sådanne, at det var nødvendigt at bevare centralismen, eftersom føderationen udgjordes af republikker, der hver havde sine forskellige nationalistiske po-

litiske strømninger, der søgte at løsrive sig fra føderationen. Men denne slags centralisme var en bureaukratisk centralisme; de økonomiske planer blev besluttet fra oven uden at blive diskuteret på grundplan, de var ikke godt gennemarbejdede og havde ikke til hensigt at fremme en harmonisk udvikling af økonomiens forskellige grene i føderationens republikker og regioner; ordrerne var vilkårlige og blev udført i blinde; produkterne blev tilvejebragt med vold. Ud af dette kaos, hvor man intetsteds kunne øjne partiets og statens lokale organers initiativ, måtte der nødvendigvis opstå uoverensstemmelser, hvilket også skete, og de blev undertrykt med blodig terror.

Denne situation blev fremmet af de kapitalistiske stater, der havde taget Titø-regimet under deres vinger for at give Jugoslavien en retning hen imod kapitalismen. Ved at profitere på denne tingenes tilstand konkurrerede de forskellige imperialister indbyrdes i deres bestræbelser på at få et bedre greb om denne bastard-stat, for at de - sammen med de kreditter som de gav - også kunne påtvinge den deres politiske, ideologiske og organisatoriske synspunkter.

De udenlandske kapitalister, der støttede den titoistiske renegatgruppe indså klart, at denne gruppe ville tjene dem, men efter at denne urolige og kaotiske situation var overstået følte de at det var nødvendigt at skabe en mere stabil situation i Jugoslavien. Ellers kunne de ikke opnå sikkerhed for de store investeringer de var i færd med, og som skulle øges i fremtiden.

For at skabe den ønskede situation til gunst for kapitalisme var det nødvendigt at gennemføre decentraliseringen af økonomiens ledelse og ved lov at anerkende og beskytte rettighederne for de kapitalister, der foretog vældige investeringer i denne stats økonomi.

Den titoistiske ledelse forstod klart, at verdenskapitalismen ønskede at Jugoslavien, som et redskab i dens hænder, skulle være bedst muligt egnet til at bedrage andre. Følgelig kunne den ikke godtage et blodtørstigt, åbenlyst fascistisk regime, som anti-marxisterne Tito-Kardelj-Rankovich havde oprettet. Derfor tog Tito-Kardelj-gruppen i 1967 sine forholdsregler og udryddede Rankovich-gruppen, der blev gjort ansvarlig for alle grusomhederne under Tito-styret indtil da.

Med fjernelsen af Rankovich kan Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund ikke ud af den krise, som det var kommet ind i. Det blev stadig behandlet i overensstemmelse med de gamle titoistiske synspunkter, hvis kerneindhold var, at forbundet blot skulle opretholde sin "kommunistiske" forklædning, men aldrig spille den ledende rolle i statens virksomhed, i hæren eller indenfor økonomien. Selv partiets navn havde titoisterne ændret og kaldte det "Kommunisternes Forbund", angiveligt for at give det et autentisk "marxistisk" navn, hentet fra Karl Marx' ordbog. Den eneste officielt anerkendte rolle for dette såkaldte "Kommunisters Forbund" var at opdrage. Men selv denne opdragende rolle var ikke-eksisterende, fordi det

jugoslaviske samfund, der var dysset i søvn af propagandaen fra den den påståede marxistisk-leninistiske politik og ideologi i det såkaldte "Jugoslaviens socialistiske Forbund"s vugge, blev ledt på afveje ad den kapitalistiske vej.

Skønt det opstod af illegaliteten, opløste det jugoslaviske revisionistparti sig som et resultat af den kapitalistiske decentralisering i den slags ideologisk pluralisme, der senere skulle blive kaldt et "demokratisk" system. Hovedformålet var, at de kapitalistiske kendetegn i landets økonomiske udvikling skulle udkrystalliseres fuldstændigt efter at partiet var blevet forvandlet til et borgerligt parti.

Således blev der i Jugoslavien lagt en grund der fremmede en opblomstring af anarko-syndikalistiske teorier, som Marx, Engels Lenin og Stalin havde bekæmpet. Dette var de betingelser under hvilke den pseudo-marxistisk-leninistiske teori om det politiske system med "socialistisk selvforvaltning", som Kardelj behandler i sin bog, blev udpønsat.

Jeg har temmelig længe dvælet ved den historiske side af udviklingen i Jugoslavien på den revisionistiske vej - ikke fordi disse problemer er ukendte for os, men for yderligere at kaste lys over forløjetheden i Kardeljs "teoretiske" ideer. Han kan som Titos medsammen-svorne i det store forræderi overfor revolutionen og socialismen kun indtage et standpunkt, der udgiver hvidt for sort og kalder kapitalisme for socialisme. Nu, da de ser den skammelige tilstand de har bragt deres land ud i, forsøger disse renegater "teoretisk" at retfærdiggøre den kaotiske situation, som de selv er ophavsmændene til. Dette forklarer også Kardeljs uklare ideer. Den jugoslaviske virkelighed er kaotisk, og al "teoretisering" omkring den er forvirret. Det kan ikke være anderledes.

2. "Selvforvaltnings" systemet i økonomien

Den jugoslaviske "selvforvaltningsteori og praksis er en åben fornægtelse af marxismen-leninismens lære og de almengyldige love for opbygningen af socialismen.

Kernen i "selvforvaltnings-socialisme" i økonomien er den idé, at socialismen angiveligt ikke kan opbygges ved at koncentrere produktionsmidlerne i den socialistiske stats hænder ved at skabe statsejendom som den højeste form for socialistisk ejendom. Nej, snarere skal den so-

cialistiske statsejendom opsplittes til individuelle arbejdergruppers private ejendom, der angiveligt administrerer den selv og direkte. Allerede i 1848 understregede Marx og Engels

Proletariatet vil bruge sit politiske herredømme til efterhånden at fravriste bourgeoisiet al kapital, til at centralisere alle produktionsinstrumenter i statens hænder, d.v.s. i hænderne på proletariatet organiseret som herskende klasse." 1)

Lenin understregede det samme, da han fast bekæmpede anti-partigruppen, "arbejderoppositionen"s anarko-syndikalistiske synspunkter, der krævede, at fabrikkerne blev overgivet til arbejderne, og at ledelsen og organiseringen af produktionen ikke skulle udøves gennem den socialistiske stat, men gennem de såkaldte "producenternes kongres", som en repræsentation af individuelle arbejdergrupper. Lenin beskrev disse synspunkter som

" i direkte strid med marxismen og kommunismen." 2)

Han påpegede, at

"enhver retfærdiggørelse, direkte eller indirekte, af arbejdernes ejendom af en enkelt fabrik eller af en enkelt professions ejendom over sin individuelle produktion, eller enhver retfærdiggørelse af deres ret til at neddæmpe eller modarbejde ordrene fra den generelle statsmagt, er en meget grov afvigelse fra sovjetmagtens

1) MEUS, s. 46, Tiden 1952

2) V.I. Lenin, Udvalgte værker, bd. 12, s.13
Tiden 1949

grundlæggende principper og en fuldstændig fornægtelse af socialismen." 3)

I juni 1950 forelagde Tito loven om "selvforvaltning" for Folkeforsamlingen for Den Føderale Folkerepublik Jugoslavien. Han fremlagde her sine revisionistiske synspunkter om ejendomsret under "socialismen" og sagde bl.a.: "Fra nu af vil statsejendom over produktionsmidlerne, fabrikker, miner, jernbaner gradvist overgå til den højeste form for socialistisk ejendom; statsejendom er den laveste form for samfundsmæssig ejendom, ikke den højeste form-blandt "de mest karakteristiske handlinger i et socialistisk land", "er overførslen af fabrikker og andre økonomiske virksomheder fra statens hænder til arbejderne hærder, så at de kan lede dem...", fordi på denne måde "vil arbejderbevægelsens aktionsparole - 'Fabrikkerne til arbejderne!' - blive virkeliggjort." 4)

Disse påstande fra Titos side og "arbejderoppositionens" reaktionære anarko-syndikalistiske synspunkter, som Lenin afslørede på sin tid, ligner hinanden som to dråber vand. De er også nært beslægtet med Proudhons synspunkter. Denne hævdede i sit værk, "Hvad er ejendom ?" , at det spontane produkt fra en kollektiv enhed ...kan betragtes som en sejr for friheden... og som den mægtigste revolutionære kraft, der findes og kan sættes op mod staten". Eller: Her er, hvad een af Anden Internationales høvdinge, Otto Brauer, sagde i sin bog, "Vejen til socialismen":

3) V.I. Lenin: Om demokratismen og sovjetmagtens socialistiske karakter

4) Fabrikkerne til arbejderne. Prishtina 1951 ss. 37,19,1

"Hvem vil da lede den socialiserede industri i fremtiden ? Regeringen ? Nej ! Hvis regeringen skulle styre alle industriens grene uden undtagelse ville den blive for magtfuld over for folket og nationalforsamlingen. En sådan forøgelse af regeringsmagten ville være farlig for demokratiet." 5)

I overensstemmelse med Titos synspunkter understreger E. Kardelj også i sin bog: Vort samfund er tvunget til at handle på denne måde, eftersom det har besluttet sig for selvstyre og selvstyrende socialisering af den samfundsmæssige ejendom og imod forevigelsen af den statsejede form for socialistiske produktionsforhold." (s. 66) 6)

Dette betyder, at systemet med privatejendom er blevet oprettet i Jugoslavien og at den statslige socialistiske ejendom, hele folkets ejendom, ikke eksisterer.

Det direkte modsatte sker i vort land, hvor denne socialistiske fællesejendom styres af proletariatets diktators stat med arbejderklassens og de arbejdende massers deltagelse i direkte, centraliserede former, der planlægges nedefra og gives retning ovenfra.

Fremgangsmåden med at decentralisere produktionsmidlerne i overensstemmelse med anarko-syndikalistiske ideer om arbejdernes "selvforvaltning" er i sit inderste væsen intet andet end en raffineret måde at bevare og befæste den kapitalistiske ejendom til produktionsnidlerne på, selv om den i formen maskeres som "ejendom forvaltet af arbejdergrupper". I virkeligheden er de forvirrede og tågede begreber, som opfindes af "teoretikeren" Kardelj i

5) Otto Bauer: Vejen til socialisme, s.18, Paris 1919

6) Alle citater fra E. Kardeljs bog er taget fra den albanske oversættelse fra Forlaget Prishtina 1977 (Note fra Forlaget "8 Nëntori", Tirana

hans bog - f.eks. "det forenede arbejdes grundlæggende organisation", " det forenede arbejdes sammensatte organisation" i " arbejderrådene i det forenede arbejdes grundlæggende eller sammensatte organisationer", "selvforvaltende interessefællesskaber" osv., osv., der endog er blevet nedfældet i loven i den jugoslaviske kapitalistiske stat intet andet end en klodset facade bag ved hvilken der skjuler sig, at arbejderklassens ejendomsret til produktionsmidlerne er frarøvet den og at den brutalt udbyttes af borgerskabet.

Den slags privatejendom eksisterer i Jugoslavien, ikke blot i maskeret form, men også i åben form - både i by og på landet. Dette indrømmes også af Kardelj i hans bog, når han siger: "...i vort land har sådanne rettigheder som ...retten til personlig ejendom, eller - inden for bestemte rammer - også til privatejendom... særlig betydning..." (s. 177) * Kardelj prøver forgæves at neddæmpe den negative virkning, som den åbne accept af privatejendomsretten har, selv om det kun er til småproduktionen, der, som Lenin siger, føder kapitalisme hver eneste dag og hver eneste time. De jugoslaviske revisionister har udstedt særlige love for at opmuntre privatøkonomien, love, der anerkender borgerskabets ret til at "stifte virksomheder" og "ansætte arbejdskraft". Den jugoslaviske forfatning siger udtrykkeligt: "Private ejere har den samme socio-økonomiske stilling, de samme rettigheder og pligter, som det arbejdende folk i de socio-økonomiske organisationer."

Den lille privatejendom er enerådende i det jugoslaviske landbrug og råder over nærværende 90 % af det opdyrkede land. Ni millioner hektar land tilhører den private sektor, mens over 10 % - eller 1,15 millioner hektar - tilhører monopolkapitalisterne eller den såkaldte "samfundsmæssige" sektor. Over 5 millioner bønder i Jugoslavien er beskæftiget ved arbejde på privatejet jord. Det jugoslaviske landbrug er aldrig slået ind på vejen til ægte socialistiske omformninger. Denne situation nævner Kardelj ikke med eet eneste ord i sin bog, og han undgår at beskæftige sig

med problemet om, hvordan det står til med "selvforvaltnings" systemet i landbruget. Men selv om han foregiver, at socialismen opbygges gennem dette system, hvordan er det så muligt, at han skulle have glemt "opbygningen af socialismen" i landbruget, der tegner sig for nærværd halvdelen af økonomien ? Den marxistisk-leninistiske teori lærer os, at socialismen bygges både i by og på land - ikke på grundlag af statskapitalistisk ejendom, den ejendeom, der angiveligt forvaltes af arbejdergrupper, eller på grundlag af privatejendom i åben form - men alene på basis af socialistisk samfundsmæssig ejendom til produktionsmidlerne .

I Jugoslavien er privatejendom af jord på fra 10 til 25 hektar tilladt 7). Men den Jugoslaviske lov, der tillader køb og salg, forpagtning og pantsætning af jord, køb og salg af landbrugsmaskiner og anvendelse af lønnet arbejdskraft i landbruget, har også skabt muligheder for den ny borgerklasse på landet, kulakkerne, til at udvide deres jordareal, deres arbejdsredskaber og udstyr, deres traktorer og lastvogne, på bekostning af fattigbønderne og - som følge heraf - at optrappe og intensivere den kapitalistiske udbytning.

Kapitalistiske produktionsforhold er så dybt rodfæstede i den jugoslaviske økonomi, at selv kapitalister fra udenlandske selskaber nu har frit spillerum til at foretage investeringer og sammen med det lokale borgerskab udbytte den lokale arbejderklasse og de andre masser af det arbejdende folk i Jugoslavien. Det Jugoslaviske "selvforvaltnings" system kan med rette betegnes som en stat for samarbejde mellem den jugoslaviske kapitalisme og USA-kapitalismen samt andre kapitalister. De er partnere, der deler alle Jugoslaviens rigdomme mellem sig - fra fabrikker, kommunikationsmidler, hoteller, boliger og til det levende folk.

7) V. Vasich: "Jugoslaviens økonomiske politik", Phrishtina University Press 1970

Hvis den jugoslaviske økonomi har gjort nogle fremskridt i sin udvikling, skyldes det på ingen måde "selvforvaltnings" systemet, som de titoistiske revisionister prøver at fremstille det. Store kapitalmængder fra den kapitalistiske verden - i form af investeringer, kreditter og "hjælp" - er strømmet ind i Jugoslavien, og de udgør en betydelig del af det materielle grundlag for det jugoslaviske kapitalistisk-revisionistiske system. Gældsætningen overstiger 11 milliarder dollars. Fra Amerikas Forenede Stater alene har Jugoslavien modtaget over 7 milliarder dollars i kreditter.

Det er ikke uden hensigt, at det internationale borgerskab har afstivet det jugoslaviske "socialistiske selvforvaltnings" system med et sådant materielt og finansielt grundlag. De krykker, som den vestlige kapital har leveret, har holdt dette system på fode som et mønster for opretholdelsen af den kapitalistiske orden, men med pseudo-socialistiske etiketter.

Gennem deres investeringer har de udenlandske kapitalister bygget utallige industriprojekter i Jugoslavien, der fremstiller produkter fra den højeste til den laveste kvalitet. De fleste af de bedste produkter sælges naturligvis udenlands, men kun en brøkdel indenlands. Selv om der er en vældig kapitalistisk overproduktion udenlands og alle markederne dér er monopoliserede af de samme kapitalister, der har investeret i Jugoslavien, sælger de ikke desto mindre de bedste jugoslaviske varer netop på disse markeder med fabelagtige profitter, fordi arbejdskraften i Jugoslavien er billig, produkterne fremstilles med lavere omkostninger end i de kapitalistiske lande, hvor fagforeningerne i nogen udstrækning spiller en vis rolle ved at fremsætte arbejdernes krav overfor kapitalen. De multinationale selskaber, der opererer i Jugoslavien, får også de bedste produkter, som fabrikkerne i Jugoslavien fremstiller. Men i tillæg til den profit, som de tilegner sig på denne måde, ud-

presser de udenlandske kapitalistiske investorer også andre profitter af deres investerede kapitalinteresser i Jugoslavien gennem renterne på de i Jugoslavien investerede kapitaler. Disse renter tages ofte i form af råstoffer eller halvfabrikata.

I sin bog har demagogen Kardelj en hel del at sige om "selvforvaltnings"systemet, men han tier fuldstændig om tilstedeværelsen af udenlandsk kapital, der er yderst vigtig for at holde "selvforvaltnings"systemet på fode.

Den egentlige magt i de borgerlige lande, siger Kardelj, ligger og "viser sig først og fremmest i den udøvende statsmagts forbindelse med politiske karteller udenfor parlamentet... Sideløbende med væksten i den indenlandske udenomsparlamentariske magts forrettigheder" fortsætter Kardelj, "er der et nyt fænomen, der nu er karakteristisk for de samfundsmæssige forbindelser i de højtudviklede kapitalistiske lande - skabelsen af en international d.v.s. verdensomspændende udenomsparlamentarisk magt." (s.54). Med dette søger Kardelj at bevise, at den jugoslaviske "selvforvaltning" angiveligt har undgået en sådan situation. Imidlertid ser virkeligheden, som vi forklarede i det foregående, helt anderledes ud: den jugoslaviske "selvforvaltning" er en fællesforvaltning mellem en jugoslavisk og en udenlandsk kapitalistisk part. De udenlandske kapitalister, d.v.s. selskaberne, koncernerne og de, der har foretaget investeringer i Jugoslavien, bestemmer politikken og Jugoslaviens udvikling på alle områder i lige så høj grad som den jugoslaviske statsmagt selv.

Faktisk er de såkaldte selvforvaltende virksomheder - store som små - tvunget til at tage hensyn til den udenlandske investor. Denne investor har sine egne love, som han har påtvunget den jugoslaviske stat. Han har sine egne direkte repræsentanter i disse fællesforetagender og har sine egne indflydelsesrige repræsentanter i

føderationen. Faktisk påtvinger investoren - direkte eller indirekte - føderationen, fællesvirksomhederne eller -selskaberne sin vilje. Det er netop dette "selvforvaltningen" er konstrueret for at skjule. Sådan er den camouflage, *-le tour de passe-passe* (tryllekunst, red.), som franskmændene siger - som Kardelj er nødt til at optræde med for at "bevise" den absurditet, at den jugoslaviske "selvforvaltning" er ægte socialisme.

Men det han søger at benægte i sin bog bevises hver dag af den vestlige presse med mange kendsgerninger, ja endog af det jugoslaviske nyhedsbureau TANJUG, der den 16. august i år bekendtgjorde, at der var udstedt nye forordninger af den føderale eksekutive Veche, der omhandlede de udenlandske investeringer i Jugoslavien. Gennem disse forordninger er de udenlandske kapitalistiske investorers rettigheder i Jugoslavien blevet yderligere udvidet. "Gennem denne lov," understreger det ovennævnte bureau, "kan de udenlandske partnere, på basis af de overenskomster, der er sluttet mellem dem og organisationerne for socialiseret arbejde i dette land foretage investeringer i valuta, materiel, halv- og hel-fabrikata og teknologi. Udenlandske investorer har de samme rettigheder som landets organisationer for socialiseret arbejde, der investerer sine midler i en hvilken som helst anden organisation for forenet arbejde."

Tanjug påpeger videre: "Gennem dette sæt forordninger sikres større interesse (fra den udenlandske part), fordi den garanterer sikkerheden for den fælles økonomiske aktivitet på langsigtet basis. Desforuden findes der i praksis intet område, hvor udlændinge ikke kan investere deres midler med undtagelse af det sociale forsikringsvæsen, indenrigshandlen og samfundsmæssige aktiviteter.

Mere fuldstændigt end dette kan landet ikke sælges til udenlandsk kapital. Og på trods af denne rendyrke-

de kapitalistiske virkelighed har "kommunisten" Kardelj den frækhed at hævde, at "...vort samfund er blevet meget stærkere i sit socio-økonomiske indhold og i sin socioøkonomiske struktur, som bygger på de socialistiske og selv-administrative produktionsforhold...", der "...gør det muligt og sikrer, at vort samfund vil blive stadig friere, mere uafhængigt og mere selvstyrende...!" (s.7-8).

Det er den form, der er typisk for kapitalistiske virksomheder hvor det i virkeligheden er kapitalisterne, der hersker angivet af et stort antal funktionærer og teknikere, der kender omstændighederne omkring produktionen og organiserer fordelingen af den. Naturligvis går den altovervejende profitmasse til kapitalisten, der ejer den kapitalistiske virksomhed, d.v.s. han tilegner sig merværdien. I den jugoslaviske "selvforvaltning" tilegnes en stor del af merværdien af funktionærerne, virksomhedslederne og det ingeniørtekniske personale. Men "løvens part" går til føderationen eller republikken for at man kan udbetale de fede gager til horden af funktionærer i det centrale apparat i føderationen eller republikken. Det er også nødvendigt med fonds for at opretholde det titoistiske diktatur - hæren, indenrigsministeriet og statens sikkerhedstjeneste, udenrigsministeriet o.s.v., der er i føderationens hænder og som konstant oppostes og udvides. I denne føderative stat er der blevet udviklet et enormt bureaukrati af ikke-produktive funktionærer og ledere, som får meget høje gager betalt af arbejderne og bøndernes blod og sved. Desuden lægges en betragtelig del af fortjenesten til side til den udenlandske kapitalist, der har investeret i disse virksomheder, og som har sin egen repræsentant i "forvaltningsrådet" eller i "arbejderrådet". D.v.s. at han tager del i virksomhedens ledelse. På denne måde er arbejderne under dette system, der kaldes "selvforvaltningssocialisme", underkastet en uafbrudt og total udbytning.

Mekanikken med "arbejderråd" og "selvforvaltnings-komiteer" og deres udvalg er blevet opfundet af revisionisterne i Beograd med det ene formål at skabe den illusion blandt arbejderne, at ved at blive "valgt" til, ved at deltage og tale i disse organer, er det angiveligt dem, der bestemmer over virksomhedens anliggender, over "deres" ejendom. Ifølge Kardelj, "... i det forenede arbejdes grundorganisationer... styrer arbejderne det forenede arbejdes grundorganisationers aktiviteter og midlerne til samfundsmæssig reproduktion..., træffer beslutning om alle former for at forene og koordinere deres eget arbejde og egne midler, ligesom hele den indtægt de har af deres eget forenede arbejde ... og deler indtægten mellem personlig, fælles og alment forbrug i overensstemmelse med grundlaget og kriterierne, der er nedfældet - på grundlag af selvforvaltning" (s. 160) osv. osv.

Mt dette er ikke andet end vrøvl, for i det Jugoslavien hvor det borgerlige demokrati er herskende, kan der ikke eksistere nogen ægte frihed i tanke og handling for arbejderne dér. Handlefriheden i de "selvforvaltende" virksomheder er et bedrag. I Jugoslavien er det ikke arbejderne der styrer. Han nyder heller ikke de retigheder, som "ideologen" Kardelj så svulstigt proklamerer. For at vise at han er en realist og en modstander af uretfærdighederne i sit eget regime, indrømmede Tito selv for nylig i en tale på et møde for ledende aktivister i Slovenien, at "selvforvaltning" ikke hindrer dem der arbejder dårligt i at hæve deres indkomster på bekostning af dem, der arbejder godt, og de fabriksledere, der er ansvarlige for de tab, der er lidt, kan knibe udenom deres ansvar ved at blive nyansat i ansvarlige stiller på andre fabrikker, uden frygt for at de kan irettesættes af nogen som helst for deres forseelser.

Selv om E. Kardelj har tilintetgjort bureaukratiet og teknokratiet og elimineret den herskende teknokratklas-

ses rolle i "teorien" var det i realiteten og virkeligheden sådan at denne klasse udviklede sig hastigt og fandt et bredt virkefelt i dette påståede demokratiske system, i hvilket det arbejdende menneskes rolle siges at være "afgørende". I virkeligheden er det den rolle, som det lag af funktionærer og det nye borgerskab, der hersker over den "selvforvaltende" virksomhed, spiller, der er den afgørende. Det er dem, der udarbejder planen, fastlægger investeringernes omfang og hver enkelts indkomst - arbejderens og deres egen, og de tager naturligvis godt vare på sig selv. De udarbejdede love sikrer, at ledelsen får en så høj profit som muligt og arbejderne en ringe løn.

I Jugoslavien er dette snævre lag af befolkningen, der træffer beslutninger i egen interesse, som har vokset sig fede på arbejderens blod og sved, blevet til en kapitalistklasse. Det var sådan, at det politiske monopol i beslutningsprocesserne og elitens fordeling af indtægten i de socialistiske "selvforvaltende" virksomheder blev skabt. Men Kardelj bliver ved med at køre i den samme rille, som om dette politiske system, som titoisterne har opfundet, skaber betingelserne for en ægte virkeliggørelse af arbejderens "selvforvaltning" og de "demokratiske" rettigheder, som systemet principielt anerkender.

Dannelsen af den nye kapitalistklasse blev fremmet af netop dette "selvforvaltnings"system. Tito har selv indrømmet denne bitre kendsgerning i en "hård kritik", som han angiveligt rettede mod udbytteerne af arbejderne, mod alle dem der leder dette "socialistiske selvforvaltnings"system, og profiterede deraf. Hvor meget han end ønskede at skjule dette pseudo-socialistiske systems slette sider, har han i mange taler måttet indrømme, at dette system befinder sig i en anfægtende krise, og at der foregår en polarisering i det jugoslaviske samfund mellem rig og fattig. "Jeg betragter ikke de gevinster, som en eller anden opnår, som berigelse, selv ikke hvis

nan har været i stand til at bygge en sommervilla for sin profit", siger han. "Men når det bliver et spørgsmål om hundreder af millioner eller endog milliarder, så er det tyveri... Det er ikke en rigdom, der er vundet ved eget slid... Denne rigdom skabes gennem forskellige former for spekulation indenfor og udenfor dette land... Nu må vi til at se på, hvad der gøres ved dem, der bygger huse, der har et i Zagreb, et i Beograd, et andet ved kysten eller andre steder. En sådan person har ikke bare simple sommerhuse, men villaer som han lejer ud med stor fortjeneste. Udoover dette har de ikke blot een, men to eller endda tre biler pr. familie..." 8) Ved en anden lejlighed nævnte han også - for at vise at han er imod samfundets lagdeling i rige og fattige - at visse rige privatpersoner har anbragt omkring 4,5, milliarder dollars i jugoslaviske banker alene, herunder ikke medregnet hvor meget de har anbragt i udenlandske banker, og hvor meget de har i deres egne lommer.

I sine skrivelser om det system, som de titoistiske revisionister har fabrikeret, er Kardelj tvunget til forbigående at nævne nødvendigheden af at kæmpe "...mod forskellige former for fordrejninger og forsøg på at tilrane sig arbejdernes og borgernes rettigheder til selvforvaltning" (s.174). Men igen søger han at finde en udvej for dette "misbrug" indenfor "selvforvaltnings"systemet gennem "...at udvide de respektive mekanismer for demokratisk samfunds kontrol..." (s. 178).

Her rejser det spørgsmål sig: Hvad er det for en klasse Kardelj henviser til, når han taler om "tilranelsen af arbejdernes ret til selvforvaltning"? Selv om han ikke siger det, henviser han naturligvis her til det gamle og nye borgerskab, der har tilranet sig arbejderklassens magt, sidder på dens ryg og udbytter den helt ind til benet.

8) Titos interview med redaktøren for avisen "Vjestnik", okt. 1972

Kardelj forsøger forgøves at fremstille "arbejderrådene", "det forenede arbejdes grundorganisationer" o.s.v. o.s.v., som det mest vaskeægte udtryk for "demokrati og menneskets frihed" på alle samfundslivets områder. "Arbejderrådene" er intet andet end fuldstændig formelle organer, der forsvarer og udfører - ikke arbejderne interesser, men virksomhedsledernes vilje, fordi de er materielt, politisk og ideologisk korrumpere, og derfor er blevet en del af "arbejderaristokratiet" og "arbejderbureaukratiet", agenturer hvis opgave det er at vildlede og skabe falske illusioner indenfor arbejderklassen.

Den jugoslaviske virkelighed vidner klart om mangelen på virkeligt demokrati for masserne. Og det kan ikke være anderledes. Lenin understregede, at

"Industrielt demokrati er et begreb, der giver anledning til mis fortolkninger. Det kan forstås som en fornægtelse af diktatur og individuel autoritet. Det kan forstås som ophævelse af almindeligt demokrati eller som et middel til at omgå det." 9)

Der kan ikke være socialistisk demokrati for arbejderklassen uden dens stat: Proletariatets diktatur. Marxisme-leninisme lærer os, at fornægtelsen af proletariatets diktatur stat er en fornægtelse af demokrati for det arbejdende folks masser.

De jugoslaviske revisionisters fornægtelse af proletariatets diktatur stat og af det socialistiske samfundseje, som det bygger på, har ført til en decentraliseret ledelse af økonomien uden en samlet statsplan. Den nationale økonomis udvikling på grundlag af en samlet statsplan og den socialistiske stats ledelse af denne på basis af den demokratiske centralismes princip

9) V.I. Lenin: Samlede værker, bd. 32 s.80
Albansk udgave

er en af de almengyldige love og fundamentale principper for opbygningen af socialismen i ethvert land. Ellers bliver det kapitalisme, der bygges, som i Jugoslavien.

Kardelj hævder, at arbejderne i deres "selvforvaltnings" organisationer har retten til "...at lede det forenede arbejdes organisation og aktivitet"...(s.160), d. v.s. i virksomhederne. Derfor kan de angiveligt også planlægge produktionen. Men hvad er sandheden? Arbejderen i disse organisationer styrer hverken virksomheden eller udarbejder den såkaldte grundplan. Disse ting gøres af det nye borgerskab, virksomhedsledelsen, mens man giver arbejderne det indtryk, at det skulle være "arbejderrådene", der bestemmer i denne "selvforvaltnings" organisation. Dette sker også i de kapitalistiske lande, hvor magten i den private virksomhed er i hænderne på kapitalisten, der har sit eget teknokrati, teknokraterne der driver virksomhederne. Desuden er der i nogle lande også arbejderrepræsentanter, der spiller en ubetydelig rolle, men som lige akkurat er tilstrækkelig til at skabe illusionen blandt arbejderne om, at også de deltager i forvaltningen af virksomhedens anliggender. Men dette er løgn.

Den såkaldte planlægning, der udføres i de jugoslaviske "selvforvaltende" virksomheder kan ikke kaldes socialistisk. Tværtimod gennemføres den med alle kapitalistiske virksomheder som forbillede. Derfor medfører den de samme konsekvenser, der råder i enhver kapitalistisk økonomi, såsom produktionsanarki, spontanitet og en række andre modsætninger, der på den mest åbenlyse og brutale måde viser sig i den jugoslaviske økonomi og på det jugoslaviske marked.

Kardelj skriver at "...den fri udveksling af arbej-
de gennem vareproduktionen og det frie selvforvaltende
marked (vor udhævn.) på det nuværende stadie af den

samfundsøkonomiske udvikling er en betingelse for selvforvaltning... Dette marked... er frit i den forstand, at det forenede arbejdes selvstyrende organisationer, frit og med et minimum af administrativ indblanding, indtræder i forbindelserne for den fri udveksling af arbejde. Ophævelsen af en sådan frihed må nødvendigvis føre til gendannelse af statsapparatets statsejendomsmonopol." (s.95).

Der kan ikke eksistere nogen mere åbenlys benægtelse af Lenins lære end dette. Han skrev:

"Vi må opretholde og vi har fordel af at udvikle handel, hvilket vil sige een, der ikke unddrager sig statskontrol", "...for et frit marked er udvikling af kapitalismen..." 10) (vor udhævn.)

For socialismens politiske økonomi er det kendt, at under socialismen er handel - som alle andre processer i den samfundsmæssige reproduktion - en proces, der planlægges og styres på centraliseret måde, og som bygger på det socialistiske samfundseje af produktionsmidlerne, og det er selv en bestanddel af de socialistiske produktionsforhold. Imidlertid er denne lære helt fremmed for revisionisten Kardelj, og det skyldes hans benægtelse af den socialistiske stats og den socialistiske ejendoms økonomiske rolle. Det jugoslaviske hjemmemarked er et typisk decentraliseret kapitalistisk marked, hvor produktionsmidlerne frit kan sælges og købes af enhver, en foreteelse, der er i fuldstændig modsætning til socialismens love. Derfor er TANJUG tvunget til at indrømme, at arbejdsgivere, mellemmand og spekulanter dominerer hele den jugoslaviske handel. Kaos, spontanitet, katastrofale prissvingninger o.s.v. hersker på markedet. I-

10) V.I. Lenin: Samlede værker bd. 426, 413
Albansk udgave

følge data fra Det jugoslaviske føderale statslige Institut, steg priserne for 45 vigtige produkter og sociale tjensteydelser 149,7% i perioden fra 1972 til 1977 i Jugoslavien.

Hvad angår salg af varer indenfor landet, er købekraften meget svag i Jugoslavien på grund af arbejdernes meget lave lønninger, fordi der af virksomhedernes endelige overskud ikke lades meget tilbage til fordeling blandt arbejderne. Virksomheden ønsker at sælge sine produkter hvorsomhelst det kan og på en uafhængig måde, fordi dens topledere, d.v.s. boss'erne, det nye borgerskab, ønsker at skabe profit. Men hvor kan de skabe sig de profiler de ønsker, når køberen er fattig? Derfor har de fundet på nye former, og en af dem er salg af varer på afbetaling. Afbetalingssalget af varerne, der fremstilles på disse "selvforvaltende" virksomheder, er nok en lænke om de jugoslaviske arbejderes hals; præcis som arbejderne i de kapitalistiske lande er lænket af det samme kapitalistiske system, der i Jugoslavien kaldes "socialistisk selvforvaltning."

Tilsvarende træk kendetegner også den jugoslaviske udenrigshandel, hvor der ikke eksisterer noget statsmonopol. Hvert firma kan - afhængigt af sine ejermænds ønsker - slutte kontrakter og overenskomster med et hvilket som helst andet firma, multinationalt selskab eller udenlandsk stat om at købe eller sælge råstoffer og maskineri, færdigvarer, teknologisk udstyr o.s.v. Denne anti-marxistiske politik har også øvet sin indflydelse på den jugoslaviske stat, der er blevet en vasal for verdenskapitalen, og som stikker i op til halsen i den økonomiske krise, der også kommer til udtryk på andre områder.

Som den forbenede revisionist han er, fornægter E. Kardelj også den socialistiske stats rolle på andre områder, f.eks. i de finansielle forhold og i andre akti-

viteter af forskellig karakter. Han skriver: "Forholdene på de områder på hvilke de selvstyrende interessefællesskaber er baseret, praktiseres i reglen uden statens indblanding, d.v.s.....uden et budget og andre administrative og skattemæssige midler som mellemed..." (s. 167).

Præcis som i de andre kapitalistiske lande har i Jugoslavien systemet med bankkreditter i stedet for en budgetteret finansiering af investeringer, der skal udvikle produktivkræfterne, antaget yderst omfattende dimensioner i Jugoslavien. Bankerne er blevet centre for finanskapitalen, og det er netop disse, der spiller en meget vigtig rolle i den jugoslaviske økonomi i det nye revisionistiske borgerskabs interesse.

Således er et anarko-syndikalistisk system blevet oprettet i Jugoslavien, og det har fået betegnelsen "socialistisk selvforvaltning". Hvad har denne "socialistiske selvforvaltning" bragt Jugoslavien? Al dårligdom. Først og fremmest anarki i produktionen. Der er intet, der er stabilt dér. Hver virksomhed kaster sine produkter på markedet, og kapitalistisk konkurrence finder sted, fordi der ikke er nogen koordination eftersom det ikke er den socialistiske økonomi, der leder produktionen. Hver virksomhed slås i konkurrence med de andre, for at sikre sig råstoffer og alt andet. Mange virksomheder lukker p. g.a. råstofmangel, de enorme underskud der skabes af denne kaotiske kapitalistiske udvikling, p.g.a. ophobningen af usolgte varer på lager som følge af manglen på købekraft og mætningen af markedet med forældede varer. Situationen indenfor reparationsvirksomheder i håndværket er yderst alvorlig i Jugoslavien. Tito sigtede til dette problem overfor forsamlingen af Sloveniens ledende aktivister, hvor han ikke kunne skjule den kendsgerning, at "det i dag kun med møje og besvær er muligt at opdrive f.eks. en snedker eller en anden håndværker til at reparere noget for een, og hvis man ende-

lig har held til at få fat på en, bliver man flået så groft, at hårene rejser sig på hovedet af en."

Uanset den tidligere nævnte kendsgerning, at nogle af de moderne konsortier fremstiller produkter af god kvalitet, er Jugoslavien i en vanskelig situation fordi det er nødt til at finde marked for disse varer. P.g.a. disse vanskeligheder har Jugoslavien en negativ balance på udenrigshandelen. Bare i løbet af de første fem måneder af i år (1978: red.) var underskuddet på 2 milliarder dollars. På Jugoslaviens "Kommunisters" Forbunds 11. kongres erklærede Tito, at "underskuddet overfor det vestlige marked er blevet næsten utåleligt." Næsten tre måneder efter denne kongres erklærede han i Slovenien atter: " Vi har særligt store vanskeligheder i handelsudvekslingen med EF-landene. Der er skævheden til ugunst for os meget stor og konstant stigende. Vi må tale meget alvorligt med dem om dette. Mange af dem lover, at disse ting vil blive bragt i orden, at importen fra Jugoslavien vil blive forøget, men indtil nu har vi haft meget lidt ud af alt dette. Enhver skyder skylden over på de andre." Og underskuddet i udenrigshandelen, som Tito ikke nævner i sin tale, oversteg 4 milliarder dollars i 1977. Dette er en katastrofe for Jugoslavien.

Hele landet er knuget under en uophørlig krise, og de brede arbejdende masser lever i fattigdom. 100.000. vis jugoslaviske arbejdere er arbejdsløse, smides på gaden eller emigrerer til udlandet. Tito har ikke alene erkendt eksistensen af denne emigration af økonomiske årsager, dette kapitalistiske fænomen, men har endog anbefalet, at den fremmes. Arbejdsløsheden kan ikke forekarme i et socialistisk land, og det klareste eksempel herpå er Albanien. Arbejdsløshed findes imidlertid i de kapitalistiske lande, hvorunder Jugoslavien hører, og den udvikler sig på alle områder. På et tidspunkt, da Jugoslavien har over een million arbejdsløse og da over 1,3 millioner, der er emigreret af økonomiske grunde,

sælger deres arbejdskraft i Vesttyskland, Belgien, Frankrig osv. da rigdommen hos de enkeltpersoner, der besætter vigtige poster enten i statsadministrationen eller i virksomheder og institutter hastigt forøges, da priserne på forbrugsvarer stiger dag for dag, da antallet af krakkede virksomheder og brancher når op i tusinder, er alt dette bevis på, at det jugoslaviske "selvforvaltnings" system er et kæmpebedrag. Og alligevel har Kardelj den frækhed at skrive, at "under vore betingelser er den socialistiske selvforvaltning den mest direkte form og det mest direkte udtryk for det arbejdende menneskes kamp for frihed, for hans arbejdes og skaberevnes frihed, for hans afgørende økonomiske og politiske indflydelse i samfundet." (s.158).

Kardelj går endnu videre i sine fortærskede fraser fra den borgerlige demagogis overdrev, og går så langt i sit bedrageri som til at sige, at: "Med den forfatningsmæssige og lovfæstede garanti for arbejdernes rettigheder på grundlag af det socialiserede arbejde de har ydet udvider vort samfund yderligere rammerne for arbejdernes og det arbejdende folks virkelige frihed indenfor de materielle forhold i samfundet." (s.162). Og hvad har så denne forsvarer for borgerskabet i tankerne, når han taler om "udvidelsen af rammerne for den sande frihed for arbejderne"? Er det "friheden" til at være arbejdsløs, "friheden" til at forlade familie og fædreland for at sælge sin fysiske og intellektuelle kraft til den vestlige verdens kapitalister, eller det "friheden" til at betale skatter, til at blive diskrimineret eller brugt til udnyttet ikke alene af det gamle og det nye jugoslaviske borgerskab, men også af det udenlandske borgerskab?

3. "Selvforvaltning" og de anarkistiske synspunkter om staten. Det nationale spørgsmål i Jugoslavien.

I Jugoslavien eksisterer der ikke magtorganer, som er virkelige repræsentanter for folket. Der er kun et bureaukratisk system, kaldet "delegeretsystemet", der angiveligt fremstilles som bærer af statsmagtsystemet, og det er derfor, der ikke afholdes valg af deputerede til statsmagtsorganerne. Titoisterne ønsker at retfærdiggøre denne kendsgerning ved at hævde, at de repræsentative organer skulle være udtryk for borgerlig parlamentarisme og for den sovjetiske socialistiske stat, som Stalin - ifølge dem - angiveligt skulle have omdannet til en bureaukratisk og teknokratisk institution. Erfaringerne fra sovjetterne af arbejder- bonderepræsentanter, oprettet af Lenin på grundlag af Pariserkommunens mægtige erfaringer, slog man en streg over i Jugoslavien, for de jugoslaviske revisionister beskrev dem som "former for stabsorganisation, der skaber personlig magt."

Idet de udarbejdede den revisionistiske idé om "en særlig socialisme" i 50'erne, proklamerede Titoisterne vidt og bredt, at de definitivt havde forkastet det socialistiske statssystem og erstattet det med en slags nyt system, "selvforvaltnings-socialisme", hvor socialismen og staten er hinanden fremmed. Denne revisionistiske "opdagelse" var ikke blot en kopi af Proudhons og Bakunins anarkistiske teorier om "arbejdernes selvforvaltning" og "arbejdernes fabrikker", der er blevet afsløret for lang tid siden, men også en grov forfalskning af Marx' og Lenins virkelige ideer om proletariats diktaturstat.

Karl Marx skrev:

"Mellem det kapitalistiske og det kommunistiske samfund ligger perioden med den revolutionære forvandling (omdannelse) af det ene til det andet. Dertil svarer også en politisk omdannelsesperiode, hvor staten ikke kan være andet end proletariats revolutionære diktatur." 11)

Det politiske system i Jugoslavien med den "socialistiske selvforvaltning" har ikke alene intet til fælles med proletariatets diktatur, men står tilmed i modsætning til det. Dette system er blevet opbygget med administrationen i USA som model. Når Kardelj taler om det jugoslaviske "selvforvaltnings" system, har Kardelj selv skrevet, at "...vi kan sige, at dette system er lidt mere i stil med den måde den udøvende magt er organiseret på i USA, end i Vesteuropa..." (s.235).

Følgelig er det klart, at der her ikke er nogen benægtelse af den kendsgerning, at organisationen af den jugoslaviske regering er en kopi af organisationen af de kapitalistiske regeringer, men det der kan diskuteres er spørgsmålet: Hvilken kapitalistisk regering er blevet efterlignet mest, den amerikanske eller en af de vesteuropæiske ? Og Kardelj giver svaret på dette spørgsmål, når han siger: "Organisationen af den udøvende magt i USA er blevet brugt som model.

De jugoslaviske revisionisters syn på staten er fuldstændig anarkistisk. Det er velkendt, at anarkismen kræver den umiddelbare afskaffelse af enhver form for stat, derfor også proletariatets diktatur. De jugoslaviske revisionister har ophævet proletariatets diktatur og for at retfærdiggøre dette forrædderi, taler de om socialismens to faser: "Statssocialisme" og "ægte menneskelig socialisme". Den indledende fase dækker - iføle dan - de første år efter revolutionens sejr, hvor proletariatets diktatur eksisterer og karmes til udtryk i den "étatist-bureaukratiske" stat (Statist: tilhænger af statsbegrebet) ligesom under kapitalismen. I den anden fase går man ud over den "Statist-bureaukratiske" stat og erstatter den med "direkte demokrati". Med disse synspunkter fornægter Titoisterne ikke alene nødvendigheden af proletariatets diktatur under socialismen, men stiller også den socialistiske stats begreber, proletariatets diktatur og socialistisk demokrati i modsætning til hinanden.

De ignorerer læren fra marxismen-leninismens klassikere om, at gennem hele den historiske periode med overgang fra kapitalisme til kommunisme styrkes den socialistiske stat uafbrudt. Det er derfor E. Kardelj skriver, at samfundet i Jugoslavien i stadig mindre grad baseres på statsapparatets rolle. Ifølge ham skulle staten nu være ved at dø bort i Jugoslavien.

Men hvad erstatter Kardelj statsapparatets rolle med ? Han erstatter det med "arbejdernes initiativ". Han udtrykker det således: "...vort samfunds fortsatte virksomhed vil i stadig mindre grad baseres på statsapparatets rolle og mere og mere på arbejdernes magt og initiativ ..." (s.8)

Hvilken absurd måde at ræsonere på. For at man kan tale om arbejdernes initiativ, er det først og fremmest nødvendigt, at arbejderne er frie og organiserede, at de er vejledt af klare retningslinjer, og at der tages effektive skridt for at sikre opfyldelsen af disse initiativer. Hvem i Jugoslavien beskæftiger sig med at organisere arbejderne, at vejlede dem med klare retningslinjer? Det "selvforvaltende fællesskab", siger E. Kardelj, med et abstrakt ræsonnement. Hovedrollen i denne form for fællesskab overlader han til individet "i det forenede selvforvaltende arbejde for dets egne interesser". Hvad der menes med dette "selvforvaltende fællesskab" for individuelle interesser, der er det centrale element i det jugoslaviske samfund, forklares overhovedet ikke. Men det der er mest slående ved disse ideer, er den borgerlige individualisme, der lovpriser individets absolutte rettigheder i samfundet og dets totale uafhængighed af samfundet, at de personlige interesser sættes over samfundets.

Ifølge denne 'teoretiker', der tillader sig den slags bedømmelser, er styrkelsen af staten og statsapparatet karakteristisk for "de statsejede ejendomsformer for socialistiske produktionsforhold..." (s.8).

Men i Jugoslavien, siger han, er det ikke staten der vil udvikle sig, men istedet for en proces, hvorunder det arbejdende menneskes "selvforvaltning" stadig styrkes. Heraf følger, ifølge denne 'filosof', at i en virkelig socialistisk stat hvor den marxistisk-leninistisk praksis ansættes i virkelighed, kan mennesket ikke være frit og herre over sin egen skæbne, men forvandles til en automat. Men under den jugoslaviske "selvforvaltning" forlenes det arbejdende menneske angiveligt med stor betydning. Og det er præcis under denne "selvforvaltning", under "det jugoslaviske samfunds demokratiske delegeretsystem", at det arbejdende menneske skulle forstå sin store betydning! Hvilke klasser repræsenterer disse statsorganer, hvilken ideologi leder dem, hvilke principper bygger de deres aktivitet på, hvilket forum skal de aflægge regnskab til? Naturligvis får alle disse spørgsmål ikke noget klart svar, for et præcist svar ville kaste lys over Jugoslaviens kapitalistiske politiske system

Uden at tage det ringeste hensyn til hvilken stat, parti, eller system han antaler, angriber Kardelj staten i almindelighed for at være menneskefjendsk, og han fastholder derved trofast sine anarkistiske synspunkter, når han skriver: "Hverken staten, eller systemet, eller det politiske parti kan skænke mennesket lykken. Kun mennesket selv kan skabe sin egen lykke" (s.8). Dette er et helt klart bevis på de tendenser til spontanitet, der ligger i den anti-marxistiske teori om "socialistisk selvforvaltning". Ifølge den behøver arbejderklassen ikke at organisere sig i partiet eller staten for at nå sine mål, for i tidens løb vil den, selv mens den flakker om i mørke, en skønne dag finde den lykke, som den søger.

For at foregribe spørgsmålet om, hvorfor staten ikke er afskaffet i Jugoslavien, da den angiveligt er unødvendig, skriver Kardelj: "Staten... må kun gribe ind i rollen som voldgiftsdomer i de tilfælde, hvor man ik-

ke kan nå til en selvforvaltende overenskomst, og hvor det, set ud fra samfundets interesser, er nødvendigt, at der tages en beslutning." (s.23). Og for at bevise at behovet for statsvoldgift kun sjældent skulle føles nødvendig, siger han: " Den frie udveksling af arbejde har en væsentlig betydning for at formindske modsætningen mellem legemligt og åndeligt arbejde. I den slags forhold er det åndelige arbejde ikke længere mere værdigt end det legemlige, men er blot en af bestanddelene af det frie forenede arbejde og af den frie udveksling af forskellige former for arbejdsresultater". (s.24). Når man læser disse fraser, må enhver stille sig spørgsmålet: Er det virkelig forholdene i det jugoslaviske samfund forfatteren taler om? Hvornår i alverden er modsætningerne mellem åndeligt og legemligt arbejde blevet så stærkt formindsket i Jugoslavien?

Den faktiske udvikling i Jugoslavien beviser det modsatte. Der eksisterer væsentlige forskelle mellem åndeligt og legemligt arbejde, som ikke kan formindske ved ord alene. Det er forbløffende, at man kan tale om, at modsætningerne mellem åndeligt og legemligt arbejde mindskes i den jugoslaviske stat, når det er en kendsgerning, at forskellen mellem en arbejders løn og en intellektuels gage, for ikke at tale om andre uligheder, har nået et forhold på én til tyve, om ikke mere.

Kardelj anser "selvforvaltningen i det forenede arbejde" for "...det ægte materielle grundlag for selvadministration også i samfundet, det vil sige i de samfundspolitiske fællesskaber, der er udøvere af statsmagten, fra kommunen op til Føderationen, og også for virkeliggørelsen af det arbejdende folks og borgernes demokratiske rettigheder i administrationen af staten, dvs. i samfundet. Selvforvaltningen er også det materielle grundlag for udviklingen af arbejderens som et skabende individ i udnyttelsen af alle slags samfundsmæssige midler... (s.24). Og der er mange andre af den slags fraser.

Kardelj forsøger at fremstille den såkaldte selvforvaltning som den materielle forudsætning for menneskets lykke, som Jugoslaviens store hjerner angiveligt har opdaget. Men for at gøre dette må han gribe til forskruede vendinger og kirkeligt sprog, altimens han holder en lang prædiken uden at sige noget. Han kører frem med selvmodsigende ideer om "den videnskabelige socialisme", og han bruger lange formuleringer for at det kan se ud som om at hans ord skulle have dyb filosofisk mening.

Men hvordan virker det jugoslaviske politiske system i praksis? Når det spørgsmål skal besvares, er Kardelj nødt til at tilstå: "I den henseende er der for mange svage punkter i systemet selv. Der er en hel række af svagheder i måden organisationerne og institutionerne i vort politiske system fungerer på. Og dette skaber helt naturligt den tro, at mægtige kilder til bureaukrati og teknokrati stadig er virksomme, at vor administration er indviklet, og at dette er årsagen til, at bureaukraterne stadig står i fuldt flor, at nogle organer og organisationer er lukkede kredsløb, at der er mange huller og mange tilfælde af dobbeltarbejde, at formerne for demokratisk kommunikation mellem selvforvaltningen og statsorganerne og hele den samfundsmæssige strukturs organer er svagt udviklede, at vi afholder mange nyttesløse og resultatløse møder, at møder og beslutninger ofte er utilstrækkeligt forberedte ud fra et professionelt synspunkt, at den borger, der slås for sine rettigheder, ofte har vanskeligheder med at overvinde administrative hindringer osv." (s.193). Når "selvforvaltnings "systemet er blevet oversvømmet af bureaukrati, når statsorganerne og de administrative organer er lukkede kredsløb, der træffer værdiløse beslutninger og udelukker de borgere, der ønsker at de skal gøre noget ved deres mange problemer, hvem har så - bortset fra Tito-kliken - brug for dette system? Hvordan kan de jugoslaviske statsborgere regere sig selv, når de ikke kan overvinde de "administrative hindringer"? Trods djævlens store bestræbelser for ikke at vise sin heste-

hov, trods forbeholdene og anstrengelserne for at udglatte tingene fra den titoistiske ideologs side for at skønmale sit systems råddenskab, er de indrømmelser han må gøre tilstrækkeligt til at blive klar over sandheden.

Kardelj skriver: "Både strukturen i de delegeredes forsamlinger og den måde, hvorpå beslutninger tages i dem, er sådan organiseret, at de i princippet sikrer det forenede arbejde den ledende rolle i det statslige beslutningssystem" (s.24-25). På den måde jonglerer han med ordene for at vise, at "de delegeredes forsamlinger", der i virkeligheden minder om forsamlingerne, som er oprettet af kapitalistiske fagforeninger, hvor fagforeningsmedlemmerne kan hengive sig til ørkesløs snak og påstås at udøve statens funktioner. Derfor er, proletarietets diktators stat - ifølge ham - overflødig.

Det er, naturligvis, ikke bare et spørgsmål om at ordet 'proletarietets diktatur', der forfærder borgerskabet og revisionisterne, erstattes med et andet ord - "de delegeredes forsamlinger". Nej, det drejer sig her om en forandring i den socialistiske stats klassekarakter, så at det ikke er arbejderklassen, men det nye borgerskab, der besidder magten. Det er ikke vanskeligt at indse, at formålet med disse standpunkter er at retfærdiggøre en tilbagevenden til kapitalismen, og, i så vid udstrækning som muligt, at legitimere titoisternes forræderi.

For at fremstille deres berygtede "socialistiske selvforvaltnings"system som retfærdigt og acceptabelt, sætter titoisterne det i modsætning til borgerskabets diktatur og til proletarietets diktatur. Uden at drage en eneste skillelinje mellem kapitalisme og socialisme betragter titoisterne alle andre politiske systemer som "dogmatiske". Først kalder de deres drømmesyn for "det socialistiske selvforvaltningssystem", og dernæst sammenligner de - for at bevise dets overlegen-

hed - dette system med det kapitalistiske samfundssystem.

Naturligvis kan de jugoslaviske revisionister ikke undlade at "finde fejl" ved det borgerlige samfunds parlamentariske politiske system, som Kardelj definerer som et "mange-parti" system, for ellers ville de afsløre sig som fortalere for den borgerlige parlamentarisme, som Marx og Lenin i sin tid kritiserede så hårdt. Derfor erklærer de, at det er en fejltagelse hvis man mener, at denne politiske fremtrædelsesform for borgerskabets stat har en evig og eviggyldig karakter. Det er almindelig kendt, at Kardelj ikke var den første til at "kritisere" denne berygtede tese fra de kapitalistiske ideologer om kapitalismens evige og almengyldige karakter. Marxismens-leninismens klassikere har i deres gendrivelse af de socialdemokratiske synspunkter videnskabeligt bevist, at det kapitalistiske system på ingen måde har en evig og eviggyldig karakter, at det er dømt til udslettelse. De har bevist, at den kapitalistiske stat, som er født af og samtidig en bastion for dette anti-folkelige system, skal omstyrt i sin grundvold, og at der i stedet må oprettes et sandt socialistisk system, men ikke et bastard-system, der begynder med kapitalisme og ender med kapitalisme, sådan som det jugoslaviske politiske "selvforvaltnings"-system gør det.

Kardelj "kritiserer" det borgerlige parlamentariske system, men blidt og venligt, for det smerter ham at gøre det. Derfor hæver han det da også, straks efter kritikken, til skyerne og gør en fetich ud af dets bidrag til menneskehedens demokratiske udvikling. For at forstørre dette bidrag i en sådan grad, at den reaktionære karakter af vore dages borgerlige parlamentarisme kan reduceres til småting, og især for at vise "den organiske forbindelse mellem parlamentarismen og de demokratiske menneskerettigheder" citerer (eller rettere maltrakterer) han for første gang Marx: "Det pariamen-

tariske styre lever af diskussion, hvordan kan det så forbyde diskussion? Enhver samfundsmæssig interesse og institution bliver her forvandlet til almene tanker, og behandlet som tanker, hvordan kan så nogen interesse eller institution stå over alle ideer og trænge sig på som et religiøst dogme?...Et parlamentarisk styre tillader flertallet at afgøre alting - hvordan kan det så undgås, at det overvældende flertal udenfor parlamentet ønsker at træffe afgørelserne?"

Dette Marx-citat passer som en hund i et spil kegler i bogens sammenhæng, og det kan derfor næppe bruges til at bevise, hvad Kardelj ønsker. Marx' ide, der er revet ud af sin sammenhæng og utilladeligt lemlæstet, sår, på grund af den fiffige måde denne revisionist citerer det på, tvivl om den uomtvistelige kendsgerning, at Marx helt i gennem var modstander af borgerskabets korrupte og rådne parlamentarisme.

Dette er et fejlslagent forsøg fra forfatterens side, for Marx' standpunkt er offentligt kendt. Marx kritiserede det borgerlige parlament og den borgerlige teori om magtens tredeling, men han har aldrig sagt, at man skulle afskaffe de repræsentative organer eller forlade valgprincippet, som det skete i Jugoslavien. Derimod skrev han, at i den proletariske stat skulle der oprettes og igangsættes organer, der ikke skulle være "sludrebutikker", men virkeligt arbejdende institutioner, opbygget og arbejdende som

"...et arbejdende organ, på samme tid udøvende og lovgivende." 12)

Borgerlig parlamentarisme har vundet "stor styrke", fordi den socialistiske praksis, med undtagelse af Jugoslavien, efter hvad bogens forfatter siger, angive-

12) MEUS I, s. 515, Tiden 1952, jvf. LUV bd.8
s. 52, Tiden 1948

ligt har været ude af stand til hurtigere og i større omfang at udvikle nye former for et demokratisk liv, i overensstemmelse med de socialistiske produktionsforhold. Denne nye form for demokratisk liv skulle, ifølge Kardelj, være blevet virkeliggjort under den "socialistiske selvforvaltning", der har krydset Rubicon for den magt, som kapitalejernes og monopolkapitalens teknokratiske administratorers klasse besidder. Det er noget overraskende, at han kalder alle de demokratiske kræfters anstrengelser for at finde demokratiske former for "kunstige konstruktioner" fra det borgerlige parlaments side, for forsøg på at forene utallige "ting, der ikke kan forenes", mens han kalder den jugoslaviske konstruktion med "socialistisk selvforvaltning" for original og socialistisk! - Denne bastardpodning af borgerligt-revisionistisk regeringsformer. Hvis der nogensinde har eksisteret et bedrageri, hvad regeringsform angår, så kan det først og fremmest findes i den "selvforvaltning", der er bikset sammen efter titoisternes anti-marxistiske og anti-demokratiske teori. Uanset de talløse bedrageriske erklæringer, der er blevet fremsat om den jugoslaviske "selvforvaltning", er den en kopi af borgerlig parlamentarisme og af kapitalistiske produktionsforhold. Den er et kaotisk vedhæng til verdenskapitalismen, til dette systems basis og overbygning.

"Vort socialistiske demokrati," skriver Kardelj, "ville ikke være et altomfattende system af demokratiske forhold uden en tilsvarende løsning af forbindelserne mellem Jugoslaviens nationer og nationaliteter." (s.171). Selvom dette var en god lejlighed for den revisionistiske ideolog til at forklare hvordan det politiske "socialistiske selvforvaltnings" system har løst problemet med nationerne og nationaliteterne i Jugoslavien, er han gået i så stor en bue uden om dette store problem, der er så alvorligt og ømfindtligt for Føderationen, at man, efter at have læst hans 322 sider

lange bog, knap nok kan huske, at han overhovedet har nævnt nationerne og nationaliteterne.

Hvordan står det til med spørgsmålet om nationerne og nationaliteterne i Jugoslavien? Den jugoslaviske Føderation har arvet dybtgående konflikter på dette område. Historisk har de stor-serbiske kongers og de reaktionære chauvinistiske kredses politik i Jugoslavien været den, at de har fremkaldt konflikter og fjendskab mellem nationerne og nationaliteterne.

Efter den anden verdenskrig udsendte Den Føderative Republik Jugoslavien feltråbet: "Enhed-Broderskab", men dette feltråd viste sig at være fuldstændig utilstrækkeligt til at løse de problemer, man havde arvet fra fortiden. Derfor forsvandt hverken de gamle konflikter eller det vilde begær efter at dominere de andre.

Tito og hans renegatklike fulgte ikke nogen marxistisk-leninistisk politik over for den tendens, republikkerne og regionerne havde til at bryde ud af Føderationen. Tværtimod; forholdene mellem nationaliteterne forblev de samme som i kongernes tid, og med hensyn til nogle nationaliteter fortsatte folkedrabet som førhen. Denne politik opflammede yderligere hadet og stridighederne mellem nationerne og nationaliteterne i Jugoslavien. Den "enhed" og det "broderskab" mellem folkene, som man taler meget om i Jugoslavien, har aldrig hvilet på et retfærdigt grundlag: økonomisk, politisk, social og kulturel lighed mellem nationerne og nationaliteterne.

Hvis man ikke opnår lighed på disse områder kan det nationale spørgsmål i Jugoslavien ikke løses på korrekt vis. Bortset fra demagogien om "et selvstyrende fællesskab mellem nationer og nationaliteter af en ny type", har den "selvforvaltende socialisme" nu i tre årtier intet gjort for at tilvejebringe de forskellige nationers og nationaliteters suveræne rettigheder i republikkerne

og regionerne i Jugoslavien. I Kosova-regionen, for eksempel, der har en albansk befolkning, der er næsten tre gange så stor som befolkningen i republikken Montenegro, er der en udpræget økonomisk, politisk, social og kulturel tilbagestående i sammenligning med de øvrige regioner i Jugoslavien. Også i de store republikker er der, i forhold til de øvrige republikker, utilladelige forskelle på alle samfundslivets områder. Denne situation er det svageste punkt i de jugoslaviske revisionisters Føderation, og det ryster den i dens grundvold. Fromme forhåbninger om at kunne løse de gamle og nye uoverensstemmelser mellem Jugoslaviens nationer savner ethvert grundlag.

Analysere man denne meget vanskelige og indviklede situation objektivt og videnskabeligt, når man til den uimodsigelige konklusion, at det nationale spørgsmål i Jugoslavien ikke vil kunne blive løst, medmindre man dér anvender marxismen-leninismen, dvs. medmindre man omstyrter den såkaldte selvforvaltende kapitalisme.

De titoistiske renegater er klar over denne fare. Når de derfor bliver nødt til at nævne problemet med nationerne og nationaliteterne prøver de at vige uden om med pompøse erklæringer uden at gå til ondets rod. Eller de forsøger at få falske vidnesbyrd fra andre revisionister som de gjorde det, da de vidt og bredt publicerede de kinesiske revisionisters erklæring om den "marxistisk-leninistiske løsning på det nationale problem i Jugoslavien".

I ord kan revisionisterne fremstille forholdene mellem nationerne og nationaliteterne i Jugoslavien, som de vil, men den bitre sandhed om dette problem vil skramme dem, selv når de ligger i deres grav.

Det nationale spørgsmål i Jugoslavien vil blive løst af folkeslagene i den nuværende Føderation, men ikke af dem, som, uanset hvad de siger, i realiteten stadig følger deres forgængeres reaktionære og chauvinistiske politik.

I fortsættelse af sine udtalelser om den jugoslaviske stats politik, siger den indædte revisionist Kardelj, at denne politik "... ikke længere er et monopol for professionelle politikere og de politiske karteller, der virker bag scenen, men i stedet er ved at blive et anliggende for de selvforvaltendes og deres organers direkte aktivitet og beslutningstagen..." (s.25). Se! siger Kardelj; derfor skal I ikke kritisere os for at forråde arbejderklassens interesser, for den jugoslaviske arbejder er herre over sit eget lands politik og over forsvaret for hans "selvforvaltende" interesser. Det er ikke som i de andre stater, hvor det er professionelle politikere, der er herrer. Og også her undlader han, med fordækt hensigt, at skelne mellem kapitalistiske og socialistiske lande, men skærer don alle over én kam fordi det på denne måde er lettere at gøre sort til hvidt.

For at fremme de uærlige motiver han har, véd han, at han med alle midler må tilsløre de fænomener, der afslører den "selvforvaltende" virkelighed. Derfor bagatelliserer han den kendsgerning, at den jugoslaviske arbejder ikke har nogen mulighed for at udøve sine rettigheder på det politiske og økonomiske felt. Og han forklarer at dette "skyldes en række objektive og subjektive grunde, hvoriblandt der utvivlsomt er det stadig lave uddannelsesmæssige og kulturelle niveau og niveauet for videnskabens anvendelse - arbejderen er endnu ikke i stand til på en bevidst og skabende måde at beherske, styre og fuldstændig kontrollere alle de processer, som hans samfundsmæssige og økonomiske stilling sætter ham i." (s. 27).

Det er helt klart skrevet i et forsøg på at forsvare arbejderfjendtlige og anti-socialistiske standpunkter. For øjeblikket forstår den jugoslaviske arbejder ikke noget af denne humbugs-teori, og ser ikke, at nogen af disse forløjede og absurde ideer, der er uacceptable for ham, bliver ansat i praksis.

Eftersom arbejdernes lave kulturelle og videnskabelige niveau er en hindring, som Kardelj siger, spilles hovedrollen i det "selvforvaltende" samfund af de uddannede og specialiserede folk, der er den herskende elite i det "socialistiske fællesskab". Under disse forhold vil beslutningerne i de fleste tilfælde blive truffet netop af denne elite, af dette kultiverede element af det ny borgerskab, som skriver loven i Jugoslavien. Hvem bærer skylden for, at elitens rolle styrkes og arbejdernes formindskes? Der er ingen tvivl om, at skylden ligger netop på det samfundssystem, som har avlet den nye kapitalistklasse og givet det mulighederne for at uddanne sig og styrke sig selv økonomisk på arbejdernes bekostning, mens arbejderklassen lades tilbage på et lavt niveau. Kardelj kan ikke benægte den kendsgerning, at beslutningerne i praksis træffes af et relativt snævert lag af mennesker i Jugoslavien. Men hvad han ikke siger, er, at det er præcis på denne måde at elitens politiske monopol på at træffe beslutninger og fordele indkomsten fra de "socialistiske selvforvaltende" virksomheder skabes. Dette politiske monopol, som de jugoslaviske revisionister påstår at være på vagt overfor og bekæmper, har sine dybe rødder i deres såkaldte politiske system med "socialistisk selvforvaltning".

I det "selvforvaltende" samfund må der, som Kardelj udtrykker det, "...i stedet for det gamle forhold: arbejderen - staten - samfundsmæssig virksomhed, nødvendigvis etableres et nyt forhold mellem arbejdere, der er beskæftiget i den direkte produktion, og arbejdere der er beskæftiget i samfundsmæssig virksomhed" (s.23). I følge ham er den korrekte vej til at opbygge samfundsmæssige forbindelser ikke den, der følges af et socialistisk styre, der anvender den videnskabelige socialisme, hvor der hersker enhed mellem de arbejdere, der er umiddelbart beskæftiget i produktionen og dem, der er beskæftiget med samfundsmæssig virksomhed, hvor der er en energisk samfundspolitisk aktivitet, og hvor der

er en økonomisk struktur, hvor hovedrollen spilles af det arbejdende folk organiseret i deres socialistiske stat. Den korrekte vej er, i følge Kardelj, at opbygge "nye" samfundsmæssige forbindelser uden deltagelse af staten!

Disse ideer er udtryk for ren og skær anarkisme. Alle disse fraser udgydes for at tilsløre alle de fordele, et ægte socialistisk styre giver, og for at få folk til at tro, at de i Jugoslavien skulle være på vej mod en enhed mellem arbejdere og intellektuelle ved hjælp af den "frie udveksling af arbejde", der på magisk vis formindsker modsætningerne imellem dem.

I Kardeljs "teori" er der ikke, og kan der ikke være, nogen som helst omtale af den voldelige omstyrtelse af den kapitalistiske stat, af arbejderklassens overtagelse af magten, og af oprettelsen af proletariats diktatur. Selvom han citerer Marx, at "vi i det givne øjeblik må gribe til voldsanvendelse, der endegyldigt skal konstituere arbejdets magt", gør han det udelukkende for at bevise, at Marx nærmest skulle hælde til den proletariske revolutions sejr ved fredelige midler, og at han anså den voldelige vej for en undtagelse og gjorde den betinget af nogle særlige samfundsmæssige omstændigheder. Og det er med sådanne sofismer, at Kardelj forsøger at skabe det indtryk, at arbejderklassen nu om dage kan virkeliggøre sine historiske interesser, ikke ved revolution, men i forbund med forskellige politiske partier i de kapitalistiske lande. Denne udspekulerede måde at citere på, for at spille Marx ud mod Marx hvad den fredelige overgang til socialisme angår, har Kardelj kopieret fra sine revisionistiske forgængere. Mod den skrev Lenin:

"Henvisningen til at Marx har... holdt den fredelige overgang til socialismen for mulig, er et sofistisk argument, eller for at sige det ligeud, et bedra-

gerisk, fordi det er en jonglering med citater og henvisninger." 13)

Kardelj har brug for disse forfalskninger for at række en hjælpende hånd til "Eurokommunisterne" som han er i fuldstændig overensstemmelse med. De italienske, franske og spanske revisionistpartier har erklæret, at de angiveligt vil nå til socialisttlen ved en udvikling af det borgerlige demokrati og de borgerlige frihedsrettigheder, ved den magt som de ved parlamentsvalgene opnåede stemmer giver. I følge "eurokommunisterne" vil arbejderklassens formåen blive udtrykt ved det omfang, i hvilket den er i stand til at vinde nøglepositioner i den kapitalistiske stats og det kapitalistiske samfunds struktur, samt i administrationen af samfundet. I følge dem vil det på denne måde være muligt at omforme produktionsforholdenes karakter fra at være kapitalistiske til at være "selvforvaltende" eller "socialistiske". Det er præcis på dette punkt, at den titoistiske teori forener sig med den "eurokommunistiske". "Eurokommunisterne" er tvunget til at acceptere den europæiske borgerlige politiske pluralisme og enheden mellem de borgerlige partier, for - angiveligt gennem reformer - at sikre mange rettigheder for arbejderklassen, og så ad den vej gå over til det "socialistiske" samfund. Disse bestræbelser fra hans venners side kalder Kardelj for "strukturforandringer", der ufejlbarligt må udvirke, at processen udvikler sig og omformer både parlamentets rolle og stilling.

Kardeljs teori hævder, at under det kapitalistiske systems krise, må de "kommunistiske" partier i Vest-europa - samtidig med at de bevarer det parlamentariske system, hvis demokratiske resultater, efter hvad han siger, ikke kan benægtes - finde en passende måde, hvorpå' de kan sikre arbejderklassen et forbund med de bredeste

13) V.I. Lenin: Samlede værker, bd. 28, s.107
Albansk udgave

"demokratiske" kræfter. Gennem et sådant forbund kan der, i følge den revisionistiske logik, skabes en gunstigere "demokratisk" situation i det parlamentariske system og i det lange løb vil det parlamentariske system "forvandles - men ingen ved hvordan - til folkets afgørende magt! Det er den kurs, titoismen afstikker for de andre revisionistiske partier til at kærme til magten ad den fredelige vej.

Men i de borgerlige stater er det kapitalisterne, de nationale koncerner og karteller og de multinationale selskaber, der har magten i deres hånd. Disse kapitalens kræfter har et fast greb om nøglestillingerne i ledelsen af økonomien og staten; de skriver loven, og de udnævner gennem en bedragerisk demokratisk proces regeringen, der adlyder deres ordrer og optræder som den officielle administrator af deres rigdomme. Borgerskabet står ikke vagt om sin magt for at overgive den til "eurokommunisterne", men for at beskytte deres klasseinteresser, om nødvendigt med blodsudgydelse. At overse denne kendsgerning, som livet bekræfter hver eneste dag, er at lukke sine øjne og hengive sig til dagdrømme. Hvis "eurokommunisterne" virkelig skulle få held til at opnå én eller flere poster indenfor en borgerlig regering, vil det i realiteten være som repræsentanter for kapitalismen, præcis som de andre borgerlige partier, og ikke som proletarietets repræsentanter.

Det borgerlige skindemokrati, parlamentet som angiveligt vælger regeringen, er ikke andet end en marionet i hånden på kapitalens magt, der virker "bag kulisserne", og som på forskellig vis dikterer alt udefra. Denne faktiske magt, der udøves "bag kulisserne", får sine forskellige nuancer gennem de forskellige partier, der er repræsenteret i parlamentet, såvel som gennem fagforeningerne, der angiveligt karper for at forsvare arbejderne. Virkeligheden er, at alle de borgerligt-revisionistiske partier og fagforeninger i den kapitalistiske

stat, uanset hvilke navne de smykker sig med, er afhængige af den besiddende klasse.

Kardelj giver "eurokommunisterne" ret, når de forbinder deres politiske kamp for "socialismen" med et forsvar for de politiske kræfters pluralistiske institutioner, fordi, som han siger, "...i den øjeblikkelige situation i de vesteuropæiske lande er det den eneste realistiske vej til at opnå enhed blandt arbejderklassens egne kræfter, såvel som til at kunne forbinde den med de andre demokratiske kræfter i folket. Kun på den måde kan arbejderklassens samfundsmæssige og politiske positioner forstærkes væsentligt, dvs. kun derved bliver den i stand til at forandre samfundet og ikke blot kritisere det" (s.41).

For at give udtryk for de bånd, den solidaritet og den enhed, der er mellem de Jugoslaviske "Kommunisters" Forbund og "eurokommunisterne" og alle de andre revisionistiske partier, der, på den ene eller den anden måde, på denne eller hin vis, forsvarer kapitalismen og bekæmper revolutionen og den ægte socialisme, siger Kardelj: "...Vi har grund til at forsvare det parlamentariske system og den politiske pluralisme, når de reaktionære kræfter i det borgerlige samfund angriber det..." (s.61). Dét, denne "ideolog" dermed vil sige, er, at arbejderklassen og pseudo-kommunisterne i Vesteuropa handler rigtigt, når de forener sig med de kapitalistiske institutioner, med parlamentet og den borgerlige regering, fordi arbejderklassen gennem dette forbund og kun derved bliver i stand til at forandre samfundet!

Af det foregående fremgår det klart, at det jugoslaviske "selvforvaltende" samfund går ind for et nært forbund eller en sammensmeltning mellem kapitalisme og socialisme, fordi vore dages kapitalister ikke skulle have indvendinger imod, at der bygges et nyt samfund, hvor arbejderklassen vil få muligheden for fuldstændigt at opnå sine demokratiske "selvforvaltende" rettigheder.

Følgelig er det ikke svært at forstå, at bogens forfatter anbefaler, at der må ske en overgang fra "forbrugersamfundet", hvor teknokraterne påstås at have grebet magten, til et "selvforvaltende" samfund, hvor individerne forener sig i "fælles arbejde" - og denne overgang kan man så kalde for socialismens sejr! I disse indædte re-negaters bedømmelser og standpunkter er der intet, der blot minder om den ægte videnskabelige socialisme. Som det kapitalistiske borgerskabs tro lakajer benægter ti-toisterne i deres skrifter den proletariske revolution og klassekampen. Ved at påstå at "forbrugersamfundet" gradvist kan omdannes til socialismen, uden den voldelige revolution, men med bistand fra "helligånden", forsøger de at afvæbne proletariatet og knuse dets marxist-leninistiske parti.

I de kapitalistiske lande, "afslører" Kardelj, er den udøvende magt forbundet med politiske kræfter uden for parlamentet, der indvirker på det og påtvinger det sin politik. Igen er det ikke noget nyt Kardelj her siger. Han gentager simpelthen, som om det var hans egen iagttagelse, hvad Lenin sagde i sin mesterlige afsløring af det borgerlige demokratis forløjethed. At tilægge sig og gentage Lenins ideer er da en udmærket ting, men det er hverken Lenin eller leninismen, der er Hr. Kardeljs anliggende. Han er også bange for leninismens "politisering" og dens "politiske" monopol". Men alligevel kan han lide at "politisere" andre og få dem til at tro, at mens den udøvende magt under kapitalismen, bliver manipuleret af kræfter uden for statsorganerne, har Præsidentskabet for den Jugoslaviske Socialistiske Føderale Republik og det Føderale Eksekutivråd, der udgør regeringen på forunderlig vis undgået denne fare i Jugoslavien, angiveligt fordi de har delt deres kompetence "på en præcis måde"(s.235). Udover dette er den politiske magt i Jugoslavien - stadig ifølge Kardelj - koncentreret i "...delegeretforsamlingen, og endog ikke engang dér, men i dens sammenvævning med hele den samfundsmæs-

sige struktur"(s.235). Denne "delegeretforsamling" minder med hensyn til dens "fuldmagt og kompetance" om en afart af de såkaldte lokale selvstyrelser i de borgerlige lande, som Lenin hånedes da han skrev; at de

"kun kan være 'autonome i småsager, kun kan være selvstændige i spørgsmål om fortinning af vaskekummer." 14)

Det siges, at de "delegerede" under "arbejdernes selvforvaltning" frit kan give udtryk for deres meninger. I teorien har naturligvis ikke alene de "delegerede", men også arbejderne, alle rettigheder, men i praksis nyder de ikke nogen. I det jugoslaviske "selvforvaltende" politiske system afgøres alt oppefra og ikke nedefra. Der hersker almindeligt kendskab til de jugoslaviske arbejderes protester mod de ledende embedsmænds berigelse og korruption, til deres krav om ophævelse af økonomiske og sociale forskelle, om afskaffelse af privatforetagender, om at den politiske og moralske korruption skal holdes i ave, til deres protester mod national forskelsbehandling osv. Bogen er fuld af alenlange fraser, der ved at trætte læserne skal få ham til at tro på den abstrakte idé om, at "der eksisterer et socialistisk selvstyre i Jugoslavien", at "arbejdernes selvforvaltning hersker" dér, og det på et tidspunkt hvor arbejderne ikke har noget at skulle have sagt. Nøglerne til regeringsmagten besiddes af det nye jugoslaviske borgerskab, der handler fra højrepositioner, mens dets camouflage er venstre-fraser.

14) V.I. Lenin: Samlede værker bd. 10 s. 366
Albansk udgave.

4. "Selvforvaltnings" systemet og fornægtelsen af partiets ledende rolle.

De jugoslaviske revisionister indtager ligeledes en anti-marxistisk holdning til det kommunistiske partis ledende rolle i opbygningen af socialismen. Ifølge Kardeljs "teori" må partiet ikke stå i ledelsen for nogen økonomisk eller administrativ aktivitet. Det kan og bør kun udøve sin indflydelse gennem sin opdragende aktivitet blandt arbejderne, således at de får en god forståelse for det socialistiske system.

Fornægtelsen af det kommunistiske partis rolle i opbygningen af socialismen og indskrænkningen af denne rolle til en "ideologisk" og "orienterende" faktor er i åben modstrid med marxismen-leninismen. Fjenderne af den videnskabelige socialisme underbygger denne tese med "argumenter" om, at partiets ledende rolle skulle være uforenelig med den afgørende rolle, som bør spilles af producenterne masser, som, hævder de, bør udøve deres politiske indflydelse direkte og ikke gennem det kommunistiske parti, fordi dette ville medføre "bureaukratisk despotisme"!

I modsætning til de anti-videnskabelige teser, som disse fjender af kommunismen fremsætter, har den historiske erfaring vist os, at arbejderklassens revolutionære partis udelte ledende rolle i kampen for socialismen og kommunismen er en absolut nødvendighed. Som vi ved, er partiets ledende rolle et spørgsmål af vital betydning for revolutionens skæbne og proletariats diktatur. Det afspejler en universel lov i den socialistiske revolution. Lenin siger:

"...proletariatets diktatur kan kun realiseres gennem det kommunistiske parti." 15)

15) V. I. Lenin, Samlede værker, bd. 32, s. 226, Albansk udgave.

De arbejdende massers direkte politiske indflydelse i det socialistiske samfund lægges ikke på nogen måde hindringer i vejen af det kommunistiske parti, som repræsenterer arbejderklassen, hvis interesser ikke står i modsætning til det øvrige arbejdende folks interesser. Tværtimod er det kun under arbejderklassens og dens avantgardes ledelse, at de arbejdende masser deltager bredt i regeringen af landet og i at virkeliggøre deres interesser. I et ægte socialistisk land som Albanien, bliver der kaldt på de arbejdende massers mening om vigtige spørgsmål direkte. Der er utallige eksempler på dette lige fra diskussionen om og godkendelsen af Forfatningen til udkast til økonomiske planer o.s.v. o.s.v. "Bureaukratisk despotisme" er et kendetegn ved den kapitalistiske stat og kan aldrig tilskrives partiets ledende rolle under proletariats diktators system, som i sin natur og klassekarakter er strengt anti-bureaukratisk.

Kardelj fortsætter sin fremstilling af sine revisionistiske synspunkter om partiets rolle og skriver, at "skønt det må kæmpe for at statsmagtens nøglepositioner kommer i hænderne på de subjektivistiske kræfter, som er på socialismens og den socialistiske selvforvaltnings side, kan Kommunisternes Forbund ikke være et klasseparti." (s.119). Det er altså et sådant parti jugoslaverne ønsker! De ønsker ikke og har i realiteten heller ikke et politisk parti for arbejderklassen, men de har en borgerlig organisation, en klub, som enhver kan blive medlem af og forlade, når han erklærer, at han er "kommunist" uden at han derfor behøver at være det. Selvfølgelig er dette helt normalt for et parti som det "Kommunistiske Forbund" i Jugoslavien, som ikke har noget med kommunisme at gøre.

Der har aldrig været et klasseløst parti eller en klasseløs stat, og det vil der heller aldrig være. Partier og stater er produkter af klasser. På den måde

blev de til, og det vil de vedblive med at være helt frem til kommunismen.

Skønt Kardelj forestiller sig, at det "Kommunistiske Forbunds" ledende rolle er blevet udryddet, så glemmer han dog ikke, af demagogiske grunde, at sige, at dette forbund "med sine klare standpunkter (som langt fra er klare, men tværtimod uklare og forvirrede) må foretage sig mange ting for at finde midler til at løse en mængde problemer angående de veje og former, som den videre udvikling af den socialistiske selvforvaltnings politiske system skal antage." Hvis folkets lykke ikke kan komme fra staten eller partiet, som renegaten Kardelj skriver, hvorfor stræber han da efter, at disse særlige rettigheder skal overgå til det "Kommunistiske" Forbund i Jugoslavien? Hvis, som det hævdes, at det jugoslaviske selvforvaltningssamfund ikke har brug for ét enkelt politisk partis ledelse, hvorfor har det så brug for "Kommunisternes" Forbunds ledelse i Jugoslavien?

Hvor Marx står for et ægte arbejderklassens parti, som skal lede denne klasse og gøre den bevidst om sin historiske opgave, så siger Kardelj, at proletariatet kan føre landet fremad og virkeliggøre sine forhåbninger på en spontan måde og endog uden partiets ledende rolle. Dette siger han for at retfærdiggøre teorien om "selvforvaltning", en teori som også står for politisk pluralisme, det vil sige for enheden i det såkaldte Socialistiske forbund af arbejdende Folk af alle sociale lag, uanset deres politisk-ideologiske forskelle, samt for et parti, som ikke har nogen kommunistisk værdi overhovedet, men som han påsætter etiketten: leder i hele det anti-marxistiske "selvforvaltningssystem."

Revisionisten Kardelj refererer til bureaukratiet i de vestlige kapitalistiske partier. Heller ikke her har han opdaget noget nyt, for det er bekendt, at bureaukrati er en del af kapitalismens natur og et sær-

kende for den. Men han fordømmer ikke bureaukrati i andre partier for at kritisere dem, men for at skjule bureaukratiseringen i og likvideringen af det jugoslaviske kommunistiske parti og fratagelsen af alle de særlige forrettigheder som det havde. Titoisterne kalder partiets degradering til et halehæng til begivenheder, fænomener eller processer i det politiske og samfundsmæssige liv, og dets omformning til borgerskabets parti for af-bureaukratisering. Og for at dække tover deres forræderi lader de det skilte med navnet "Jugoslaviens Kommunisters Forbund".

Om et parti er et kommunistisk parti eller ej, om det er et arbejderklassens parti eller ej, det afgøres ikke af dets navn, men især af hvem der sidder i ledelsen og hvilken aktivitet det udfolder, Lenin sagde:

"...hvorvidt et parti virkelig er et arbejdernes politiske parti eller ej afhænger... også af de personer, der leder det og af indholdet i dets handlinger og dets politiske taktik." 16)

Rent faktisk er Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund ikke blot ikke blevet reddet fra bureaukrati, men det er for længe siden ophørt med at eksistere som de jugoslaviske kommunisters parti. Det er oppustet af utallige departementer og et stort antal bureaukratisk aflønnede embedsmænd fuldstændig i stil med de vestlige revisionistpartier eller de socialdemokratiske partier, og dette er en af de faktorer som har medvirket til, at det ikke længere er arbejderklassens avantgarde, men et parti, som bekæmper arbejderklassen.

Arbejderklassens og dets avantgardepartis overherredømme som leder af staten og samfundet eksisterer ikke

16) V. I. Lenin, Samlede værker, bd. 31, s. 285, Albansk udgave.

i Jugoslavien. Ifølge Kardelj viser det sig, at "Kommunisternes" Forbund i Jugoslavien ikke har nogen rettigheder overhovedet til politisk ledelse i statssystemet, for magten dér udøves "...gennem delegeretsystemet, mens "Kommunisternes" Forbund - som en del af selvforvaltningssystemet - spiller en af de vigtigste roller når det gælder social indflydelse på opøvelsen af selvadministratorernes og de delegeredes organers bevidsthed" (s. 73). Jeg tror ikke der er behov for yderligere forklaring. Dét, denne renegat skriver, er nok til at overbevise os om, at proletarietets diktatur, som arbejderklassens politiske herredømme og statens ledelse af samfundet gennem denne klasse, ikke eksisterer i Jugoslavien. Og eftersom dette diktatur ikke eksisterer dér, kan vi heller ikke tale om eksistensen af arbejderklassens parti, men kun om et borgerskabets parti.

Kardelj foregiver at "ét-parti-systemet" i et socialistisk land er en særlig omformning af det borgerlige politiske system, og at dette ene partis rolle (forstået som det bolschevikiske parti) er den samme som "multi-parti-systemets" rolle, som den borgerlige politiske pluralisme med en "mindre" forskel, nemlig den, at i ét-parti-staten forbliver dets ledere ved magten, mens lederne i multi-parti-staten bliver skiftet ud. Denne forfalsker stiller de borgerlige partier på linie med det bolschevikiske parti, som blev grundlagt af de russiske revolutionære med Lenin i spidsen. For ham er det ægte kommunistpartis ledelse af staten og samfundet ikke forskelligt fra borgerskabets herredømme gennem multi-parti-systemet. Dette er endnu et bevis på, at titoisterne ligesom borgerskabet anser politiske partier og staten for institutioner, som skulle stå over klasserne.

Selvom arbejderklassen fører en kamp på liv og død mod borgerskabet, og disse to klasser er organiseret i

politiske partier for at forsvare deres egne antagony-
stiske interesser og for at beherske samfundet, så be-
tyder det ikke, at arbejderklassens parti, det marx-
istisk-leninistiske parti, ikke er forskelligt fra det
borgerlige parti. Tværtimod. Da det kommunistiske parti
i Jugoslavien blev omdannet til et borgerligt parti,
var der ikke tale om, at det blev et parti der var har-
vet over klasserne, men det blev omdannet fra at være
arbejderklassens avantgarde til et lederskab for bor-
gerskabet. Det mistede kun sin proletariske klasseka-
rakter, men ikke sin klassekarakter alment, for det
blev der nye bourgeoisiklasses parti. Forskellen mellem
et kommunistisk parti og et borgerligt parti ved stats-
magten er ikke af "mindre" karakter, men det er en me-
get stor, dyb og principiel klasseforskel, som ikke kan
reduceres til "rotationen" af partilederne med den po-
litiske magt, som det hævdes af denne renegat.

Med disse "teorier" om den "lille forskel" mellem det
borgerlige politiske system og det socialistiske sy-
stem, det borgerlige parti og det marxistisk-leninisti-
ske parti, ønsker de jugoslaviske revisionister at si-
ge, at deres kapløb ind i kapitalismen ikke bør tillæg-
ges særlig betydning. Det er helt tydeligt, at de jugo-
slaviske revisionister ikke i teorien kan afspejle en
stilling, som er forskellig fra den de har indtaget i
praksis.

Kardelj snakker om "ét-partisystemets mangler", og i
et forsøg på at angribe opbygningen af socialismen i
Sovjetunionen på Lenins og Stalins tid, skriver han:
"Først og fremmest kommer tendensen til, at lederne af
partiet indgår en personlig forbindelse med statens ud-
øvende apparat til udtryk, og på denne måde bliver det
et instrument for, at teknokratisk-bureaukratiske ten-
denser kan drive deres spil i samfundet." (s. 64).

For at "undgå" dette "teknokratiske bureaukrati" og
denne tendens til, at "lederne af partiet indgår en

personlig forbindelse med statens udøvende apparat under socialismen", som de for egen regning tilskriver bolschevikerne, har de jugoslaviske revisionister skabt deres eget system, som ikke er andet end Tito-gruppens diktatur.

I de såkaldte forsamlinger i de selvforvaltende enheder og i deres udøvende apparater, "...manifesterer de bureaukratisk-centristiske tendenser", som forfatteren til bogen selv indrømmer, "sig nu meget stærkt." (s. 232). I Jugoslavien manipulerer Tito og hans klike med den udøvende magt. På trods af alle deres forsikringer om, at de ikke stræber efter magt, er præsidenten for Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund præsident for den jugoslaviske stat for livstid, og alle funktionærer på nøgleposter indenfor staten, hæren, økonomien, udenrigspolitikken, kulturen, de sociale organisationer osv. indtager endvidere vigtige poster indenfor Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund. Det hele går ud på, at samtidig med at de angriber den marxistisk-leninistiske lære om det proletariske partis ledende rolle i det socialistiske samfund, så forsøger de jugoslaviske revisionister i praksis at holde statsmagten i et stramt greb. Det såkaldte præsidentskab i Jugoslavien blev ikke skabt for at sikre en kollektiv statsledelse, for at bekæmpe det bureaukrati, som det bygger på, eller for at forsvare den jugoslaviske stat mod de fremherskende kræfter udenfor, som vi til tider har fået fortalt, men i et desperat forsøg på at sikre titoismens dominans efter Titos død. Dette viser, at det jugoslaviske styre ikke bare i sit indhold men også i sin form ikke er andet end en kapitalistisk stat, som undertrykker folket, samtidig med at det forsøger at skjule sig bag vildledende slagord.

Kardelj kan ikke slette den sorte periode i Jugoslaviens historie, da folket i dette land på deres egen krop måtte lide under uretfærdighed, vold og den mest tøjles-

løse terror som resultat af Jugoslaviens Kommunistiske Partis ledelses forræderi og oprettelsen af det titoistiske diktatur. Titoisternes talsmand, Kardelj, forsøger med nogle få slagord at dække over den mørke periode for at overtale det jugoslaviske folk til ikke at klage over deres lidelser. Han siger: " I sin indledende fase billigede vor socialistiske revolution ligeledes en særlig form for revolutionært, demokratisk ét-partisystem, skønt det ikke var i den "klassiske" stalinistiske form." Denne forhærdede revisionist vover at bagtale "den klassiske stalinistiske form", som var en så demokratisk og socialistisk form, at Tito-, Kardelj-, Rankovich-regimet ikke blot aldrig kunne udvise noget der blot lignede det, men at det er en fornærmelse blot at sammenligne sig med det. De uhyrlige forbrydelser, der blev forøvet i Jugoslavien, foregik ikke i den periode, hvor der var venskabsforbindelser med Stalin og Sovjetunionen på hans tid, men lige præcis efter at dette venskab blev brudt og Jugoslavien åbent slog ind på "selvforvaltningen"s vej.

Ifølge Kardeljs "teori" er personalunionen mellem Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund udøvende organer og statens udøvende organer på nuværende tidspunkt blevet "totalt" og "radikalt" afskaffet, angiveligt fordi Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund ikke har forret til at spille rollen som den ledende ideologiske og politiske kraft i samfundet. Dets rolle er kun at udøve sin indflydelse på masserne.

Men hvordan og med hvilket formål skal dette forbund udøve sin indflydelse på masserne, når det ikke har ret til at lede? På ingen måde. I et desperat øjeblik har Tito indrømmet, at "Jugoslaviens Kommunisters Forbund er blevet reduceret til en formløs, apolitisk organisation". Men med det formål at forhindre, at titoisterne blev hængt ud med deres sande ansigt, rettede Kardelj sin boks ved at skrive, at angiveligt "...er Kommunisternes Forbund blevet en af de mest magtfulde støtter for demokratiet af en ny type, de selvforvaltende interessers pluralistiske demokrati". (s.65).

Hvis den jugoslaviske "selvforvaltning" har frataget Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund dets politiske ledelse, er det klart, at denne "selvforvaltning" også automatisk har berøvet arbejderklassen dens politiske rolle, eftersom denne klasse kun kan nyde sine rettigheder gennem sin fortrop, det kommunistiske parti. Hvis klassens fortrop berøves sine rettigheder til at være ledende, er det absurd at hævde, at klassen udøver de rettigheder, som tilhører den. Under disse omstændigheder er det selvindlysende i hvor høj grad proletariatet og de andre arbejdende masser kan være "selvstyrende" under denne slags demokrati "af en ny type"! Med hensyn til dette spørgsmål siger Kardelj følgende: "Kommunisternes Forbund udøver ikke sit herredømme gennem det politiske monopol. men udtrykker en specifik, men meget vigtig *form* set fra et socio-historisk synspunkt for arbejderklassens interesser og hermed for hele det arbejdende *folks og samfundets* interesser - i *selvforvaltningens system og arbejderkigs* sens og det arbejdende folks *stat*, et system, som er baseret på den demokratiske pluralisme for de selvstyrende personers interesser. (s.65-66)

Hele denne overspændte og forvirrede fraseologi, viser kun, at det er et ubestrideligt faktum, at i Jugoslavien tæller partiet intet, at det kun eksisterer på papiret. Skønt han formelt forsvarer det standpunkt at styrke partiets rolle, som han forstår denne rolle, kunne Kardelj ikke undgå indrømmelser som: "...Jugoslaviens Kommunisters Forbund er ikke tilstrækkeligt til stede politisk og skabende... i hele det demokratiske selvforvaltningssystem og i skabelsen af de øvrige socio-politiske organisationers politik og praksis..." (s.263-264). Hvor er Forbundet da til stede, når det øjensynligt ikke er til stede hvor det burde, når, som nyhedsbureauet TANJUG fornylig rapporterede, at to trediedele af landsbyerne i Jugoslavien overhovedet ikke har nogen grundorganisationer i "Kommunisternes" Forbund? Det er for ubehageligt for Kardelj at give svaret på dette spørgsmål, men en konkret analyse at det

praktiske aktivitet beviser uden tvivl, at det som et "kommunistparti" ikke er til stede nogen steder, mens det som et parti for det nye jugoslaviske borgerskab og det titoistiske fascistiske diktatur kan iagttages overalt.

I denne jugoslaviske "selvforvaltende socialisme", som Kardelj har påtaget sig at forklare "teoretisk", har Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund en specifik position. Denne særlige stilling, som kan observeres overalt i bogens sider, kan fortolkes, som man ønsker, det vil sige som en særlig stilling i opdragelsen af arbejderne, en specifik position i relation til proletariatet, en specifik position i det såkaldte delegeretsystem, som det ikke må deltage i og lede af frygt for dets "politiske monopol", og andre sådanne specifikationer. Dette parti med en sådan endeløs række af specifikke positioner har indenfor rammen af delegationen for det såkaldte Socialistiske Forbund af det Arbejdende Folk i Jugoslavien ret til sin egen delegation af forsamlinger, gennem hvilke det samarbejder med de andre "selvforvaltende" delegerationer. Dette viser, at Jugoslaviens "Kommunisters" Forbund ikke har nogen selvstændig politisk magt og længe har tjent som agentur for en anarkistisk jugoslavisk forbundsstat. Det eksisterer for at tilfredsstille den udenlandske kapital, som har befæstet sig i Jugoslavien, for at forsikre den om, at "selvforvaltning" i Jugoslavien ikke krænker privatejendommens system, at intet parti, hvad det end står for, vil ændre denne anarko-syndikalistiske stats kurs.

Ifølge E. Kardelj er individets rolle i samfundet alt, hvorimod arbejderklassen og dens parti er intet. Ifølge ham viser arbejderklassens fortrop sig at være, ikke det marxistisk-leninistiske parti, men de "selvstyrrende samfund", en abstrakt organisation der angiveligt er blevet opfundet for at vise noget stort, som aldrig har eksisteret i virkeligheden. Denne revisionist ser ikke arbejderklassen som den ledende klasse i samfun-

det, men sammenblander den med den samlede masse af arbejdende folk. Hele det jugoslaviske folk kan kaldes en fortrop siger han, og placerer selvfølgelig mennesket, som "frit" (det vil sige på en anarkistisk måde) udtrykker sig selv og realiserer sine mål (i dette anarkistiske samfund) i spidsen for denne fortrop. Ud fra Kardeljs ræsonnement er det klart, at arbejderklassen i Jugoslavien for længe siden er ophørt med at handle som en forenet klasse og har mistet rollen som den ledende klasse i det jugoslaviske samfund. Når den jugoslaviske arbejderklasse ikke længere har kontrol over partiet og statsmagten, så er den ikke blot ikke ved magten, men er blevet gjort til en klasse, som bliver udbyttet af det nye bourgeoisie, som hersker over de arbejdende masser gennem den statsmagt, det behersker.

For at undgå at blive anklaget for at hans standpunkt, som benægter partiets og arbejderklassens ledende rolle, er et forræderi overfor denne klasses interesser, har denne notoriske forræder udplukket følgende citater fra "Det Kommunistiske Manifest" af Marx og Engels: "Kommunisterne danner ikke et seperat parti som står i modsætning til andre arbejderklassepartier", "de har ingen interesser, som er adskilt fra hele proletariats interesser", "de opstiller ikke deres eget sektariske princip for dermed at skabe og forme den proletariske bevægelse". Med disse citater ønsker Kardelj at skabe det indtryk, at Marx og Engels skulle være af den mening, at kommunisterne ikke har brug for deres eget parti, da et sådant parti ikke adskiller sig fra andre arbejderpartier med hensyn til særlige kendetegn, interesser og principper. Hvilken renegat! Fuldstændig samvittighedsløst ser han proletariatet gennem en anti-marxistisk socialdemokrats øjne som en formløs masse, der angiveligt kæmper for almene interesser, men som ikke har nogen principper, ingen klassensessig eller revolutionær retning, intet kampprogram, som siger, hvordan det skal vinde sine rettigheder.

I andet kapitel af "Det Kommunistiske Manifest", dette den videnskabelige kommunismes værk, definerede Marx og Engels på en storslået måde det kommunistiske partis historiske opgave som en uadskillelig del af arbejderklassen, som dens fortroksafdeling o.s.v., men de har aldrig sagt, at kommunisterne ikke burde have deres eget parti. Tværtimod var det netop for at kommunisterne skulle have deres eget parti, at de skrev dette partis manifest, som blev betragtet som kommunismens første videnskabelige programdokument.

5. Politisk-ideologisk pluralisme.

"Demokrati" og "socialistisk" opbygning i Jugoslavien.

Med sin teori sætter Kardelj "pluralismen i det arbejdende folks interesser" i forgrunden, og i denne pluralisme lægger han især vægt på det såkaldte "Arbejdende Folks Socialistiske Forbunds" rolle, som ifølge ham er i stand til at forene alle de samfundsmæssige kræfter uanset deres ideologiske forskelle. I virkeligheden er dette "Socialistiske Forbund" en forening som kun eksisterer formelt, og som han ikke regner for noget. Kardelj lader faktisk sandheden karme frem, når han skriver: "Jeg tror ikke det er nogen overdriivelse at sige, at undervurderingen af det Socialistiske Forbunds rolle... er et fænomen, som har stor udbredelse i det Kommunistiske Forbund og sandelig ikke kun blandt de menige medlemmer" (s. 272-273). Når han længe fremme taler om aktiviteterne i denne "forening af alle organiserede kræfter i samfundet", som de kalder det i Jugoslavien, bliver Kardelj igen tvunget til at nævne dets formelle karakter, når han skriver: "...Det Socialistiske Forbund løser ofte problemer mere tilsy-

neladende, det vil sige gennem resolutioner og erklæringer, og i ringere grad i virkeligheden..." (s. 276). Disse indrømmelser af, hvad Kardelj simpelthen behandler som nogle svage punkter, er tilstrækkeligt til uomtvisteligt at bevise, hvad denne livløse forening repræsenterer.

Ifølge Kardelj udtrykkes pluralismen i den "socialistiske selvforvaltning" i sammenhæng med det "Socialistiske Forbund" som omfatter alle "progressive demokratiske tendenser" (alle strømninger, selv de regressive) og hvis repræsentanter er bemyndiget til at have indflydelse på og bestemme over Jugoslaviens politik. I virkeligheden kan ingen, undtagen Tito-klubben, træffe beslutninger på denne front, som Kardelj kalder pluralismen i de "selvforvaltende" interesser, for at vise, at Jugoslavien ikke skulle gå ind for dannelsen af mange partier, men for et enkelt parti på den betingelse, at det ikke er den eneste kraft som leder samfundet.

"...Jugoslaviens Kommunisters Forbund," siger Kardelj, har et særligt politisk ansvar i samfundet, som det - naturligvis - deler med alle andre socialistiske samfundskræfter..." (s. 74) og på grund af denne ansvarsfordeling foregiver man, at der eksisterer "demokratisk pluralisme" i Jugoslavien. Ifølge ham er "demokratisk pluralisme", d.v.s. ikke-flerparti-pluralisme, men pluralisme indenfor rammen af det "Socialistiske Forbund", som også opretholder ét-parti-systemet, mere egnet for Jugoslavien. Det såkaldte "Kommunisternes Forbund" og andre "social-politiske organisationer, som er "...uafhængige organismer..." i hvilke det såkaldte Kommunisternes Forbund deltager og med hvilke det samarbejder som en bestanddel af dem", arbejder med andre ord ifølge denne idé "indenfor rammen af det Socialistiske Forbund..." (s. 267).

Uden at opholde os længere ved dette kan vi sige, at hvad enten det kaldes "demokratisk pluralisme", "pluralisme for det arbejdende folks interesser", eller et hvilket som helst andet navn, er der i virkeligheden kun formelle forskelle mellem denne pluralisme og den borgerlige pluralisme. Hvis der i en kapitalistisk stat findes mange partier, som er aktive og har indflydelse i parlamentet og udtrykker de vigtigste lag i borgerskabets eller andre klassers interesser, så er det ligesådan i Jugoslaviens "Kommunisternes" Forbund, som arbejder sammen med andre forbund, som ikke kaldes andre partier men social-politiske organisationer, der forsøger at udtrykke småborgerskabets, arbejderaristokratiets interesser osv. osv., og forsvare disse interesser i den jugoslaviske kapitalistiske stat. Af disse grunde er det en absurditet, når de jugoslaviske revisionister konkluderer, at "ikke blot er vort politiske system ikke et ét-parti-system, men det udelukker et sådant system, på samme måde som det udelukker det borgerlige samfunds fler-parti-pluralisme." Det er en tese som er lånt fra anarkisterne og anarko-syndikalistene, mod hvem Marx, Engels, Lenin og Stalin førte hård kamp.

Den teori, som er blevet fremført af Kardelj om "politisk pluralisme", ligeret for forskellige partier i den socialistiske stat, om gensidig kontrol osv. vil også passe for Hua Kuo-feng og Teng Hsiao-ping.

Samtidig med at han praler om udviklingsretningerne for den "socialistiske selvforvaltnings" politiske system, så er Kardelj tvunget til - for ikke at gå for vidt - at indrømme, at der også eksisterer overdrivelser, fejl og mangler for: "På mange områder eksisterer de nye forhold endnu ikke, eller de fungerer ikke tilfredsstillende" (s. 26). Men selv om han ikke indrømmede dette, så beviser den jugoslaviske virkelighed for hver dag, at denne "selvforvaltning" har nået et

dødt punkt. Derfor kan de, som har et godt kendskab til Jugoslavien og dets politiske system, ikke tro på hans trøstende udtalelser, som beskriver "selvforvaltning" som det "højst udviklede socialistiske system".

"Selvforvaltningens" politiske system er en ufor- skammet maskering for at dække over det revisionisti- ske forræderi overfor marxismen-leninismen, den viden- skabelige socialisme og kommunismen. Som anti-marxi- ster har de jugoslaviske titoister aldrig gået ind for og går heller ikke ind for opbygningen af socia- lismen, men for kapitalismens fortsatte beståen under forskellige former. De forsøger at udtænke alle mulige "teorier" med det formål i det mindste at forsinke den kapitalistiske samfundsordens forfaldsproces, eftersom de ikke magter' at standse den. Efter de jugoslaviske revisionisters mening kan ethvert folk og enhver stat opbygge socialismen uden at bygge på universelle love og principper eller på den marxistisk-leninistiske i- deologi. De accepterer ikke, at socialismen kun kan være ét samfundsøkonomisk system og hævder, at der kan eksistere forskellige former for socialisme. De misbruger og forvrænger med fuldt overlæg den korrek- te marxistisk-leninistiske tese om den skabende an- vendelse af arbejderklassens ideologi i overensstem- melse med de specielle betingelser i hvert land; de hævder, at der ikke findes universelle love for opbyg- ningen af socialismen i alle lande, og at hvert land kan opbygge "socialismen" forskelligt fra de andre, efter eget mønster.

Sandheden er den, at når det gælder opbygningen af socialismen, er det absolut påkrævet at de konkrete betingelser i hvert land bliver taget i betragtning, men at socialismen i hvert land kun kan opbygges på basis af marxismen-leninismen, på basis af love og principper som er faalles for alle lande, love og prin-

cipper, som der ikke kan afviges fra, hvis man ikke ønsker at ende med kapitalisme som i Jugoslavien.

For at "underbygge" tesen om, at hvert land må opbygge sin egen særlige socialisme, siger de jugoslaviske revisionister gennem Kardelj, at "den socialistiske selvforvaltning ikke kan benyttes i for eksempel de borgerlige demokratier i Europa eller i det amerikanske demokrati", fordi de endnu ikke har nået de betingelser, som Jugoslavien har. Ifølge dem kan skridtet til socialismen tages enten gennem den politiske pluralisme i det vestlige parlamentariske system eller selv uden en sådan pluralisme. Følgelig kan hvert land opbygge sin specifikke socialisme uden at støtte sig på nogen erfaringer, ikke engang den videnskabelige socialismes teori af Marx og Engels. Da de præsenterer "deres selvforvaltning" som det bedste system på jorden, tror de imidlertid, at dette system kan anvendes og vedtages i international målestok uanset den specifikke vej, som hvert land vælger i opbygningen af socialismen.

Tilskyndet af sin subjektivisme og sin hæmningsløse modvilje mod erfaringerne fra opbygningen af socialismen i Sovjetunionen på Lenins og Stalins tid, giver Kardelj på en så rasende måde afløb for sin vrede mod disse erfaringer og mister i så høj grad sin dømmekraft, at han kalder det en reaktionær proces i stil med den europæiske form for politisk pluralisme. Han siger følgende: "Derfor spiller forsøgene på at påtvinge den specifikke politiske pluralisme af den europæiske type, hvor der for eksempel hverken eksisterer betingelser for eller er noget behov for et sådant system, i sandhed den samme reaktionære rolle i den nuværende samfundsmæssige proces som forsøgene på at få den ene eller den anden socialistiske 'model' påtvunget lande, som hverken opfylder betingelserne for eller har behov for en sådan 'model'" (s. 49).

Hele denne tirade er simpelthen en leg med ord med det ene formål: at forkaste marxismen-leninismen og de universelle love for opbygningen af det socialistiske samfund, at bedrage masserne og forevige det kapitalistiske system, ved at skønmale det i forskellige "socialistiske" farver. Dette er grunden til, at han i sit bestillingsarbejde med titlen "Retningslinier for udviklingen af den socialistiske selvforvaltning som politisk system" ikke siger ét ord om virkelig at knuse kapitalens magt.

Hvor den politiske pluralisme i den borgerlige parlamentarisme er et system, som omformer individet til "en abstrakt politisk borger", gør ham passiv og forkors. Det er rigtigt, at han i disse lande er blevet rede menneskelige eller samfundsmæssige interesser, så er der ifølge denne "store jugoslaviske ideolog" i Jugoslavien ingen fare for, at borgeren bliver omformet til en "abstrakt politisk borger", fordi "selvforvaltningen" forventes at lære ham at forsvare sine egne konkrete interesser først og fremmest! Ligesom Kardelj's anden tese, så ligger også denne tese langt fra sandheden. Hans "politiserede" borger i de kapitalistiske lande sidder ikke tilbagelænet med armene over kors. Det er rigtigt at han i disse lande er blevet nægtet sine rettigheder, det er rigtigt, at kapitalens love har spærret vejen for forsvaret af det arbejdsendes menneskes interesser. Trods dette stræber og kæmper arbejderne dér stadig for at bryde det kapitalistiske slaveris lænker. En benægtelse af denne kamp, som arbejderklassen fører under kapitalismen, står i modsætning til kendsgerningerne.

I det kapitalistiske samfundssystem er det ikke alle folk der adlyder den borgerlige morals politik og normer. Tværtimod er det således, at det overvældende flertal af medlemmene af det kapitalistiske samfund -

proletariatet og de øvrige undertrykte og udbyttede masser - ikke blot ikke adlyder borgerskabets politik og moral, men de er modstandere af dem og modsætter sig dem under mange former og med mange midler. Kardelj kan ikke have undgået at høre om dette, men han forvrænger kendsgerningerne for at kunne hævde, at individet, mennesket, borgeren under hans "specifikke socialisme" skulle stå i centrum og at det ikke "politiseres" af partiet, og at det under "selvforvaltningen" som politisk system og kun under dette system kan dette konkrete individ med lethed forsvare sine konkrete interesser! Hvis vi er konsekvente og ræsonnerer Kardeljs logik igennem, så må vi acceptere den absurditet, at over en million arbejdsløse, som går sultne omkring, i Jugoslavien lider denne skæbne uden at det skyldes fejl i det "selvforvaltende system", men på grund af deres egen forsømmelse, fordi de ikke har gidet forsvare deres konkrete interesser!

I det "socialistisk selvforvaltende" Jugoslavien er de arbejdende folk blevet politisk afvæbnede i en sådan grad, at de er ude af stand til at forsvare selv deres mest grundlæggende rettigheder. I virkeligheden er det store flertal af dem blevet gjort til mennesker, hvis eneste tanke er hvordan de skal bevare deres arbejde eller finde et arbejde, når de ikke har noget, hvordan de skal opretholde livet indenfor landets grænser eller udenfor. Det er sandt, at yderst få arbejdere er interesseret i, hvad dette "selvforvaltnings"system, "forenede arbejde" eller "denne demokratiske pluralisme" osv. er for noget. Dette er også ét af titoisternes formål, som med deres opfindelse af den "selvforvaltende socialisme" ønsker, at arbejderne engagerer sig så lidt som muligt i forsvaret af deres rettigheder, at de beskæftiger sig så lidt som muligt med politik, at de kun forfølger deres egne snævre interesser og tilsidesætter deres fælles klasseinteresser.

Ifølge Kardelj bliver arbejderklassen i det borgerlige parlamentariske system uundgåeligt "politiseret", fordi trade-unionismen (en betegnelse for snæver økonomisk kamp i fagforenings-regi, red.) og fagforeningskampen ikke i sig selv fører den frem til politisk magt. Videre skriver han, at en sådan "politisering" deler Arbejderklassen op i partier og således, hævder han, rejser den ny fare for, at "partibureaukratiet" begynder at handle i klassens navn.

Det er rigtigt, at kampen indenfor fageningerne i de kapitalistiske lande ikke sikrer arbejderklassen den politiske magt. Derfor organiserer arbejderne sig i politiske partier for at forsvare deres klasseinteresser. Men Kardelj er ikke ude på at afsløre trade-unionismen eller de forskellige "arbejder"partier, som er blevet oprettet i vesten og som er de jugoslaviske revisionisters allierede. Han ønsker at vise, at disse faktorer - lige fra den borgerlige parlamentarisme og de borgerlige partier til de øvrige partier, kommunistiske som revisionistiske samt fagforeningerne - alle er lige nedbrydende for arbejderbevægelsen, og derfor bør disse partier ifølge ham afskaffes. Deres vens standpunkt bekymrer ikke borgerskabet og revisionisterne, for de forstår til fulde, at Kardelj kun taler om likvidereingen af de ægte marxistisk-leninistiske partier, mens de andre partier og borgerskabet kan få lov til at eksistere, fordi disse partier, hvadenten der er ét, to eller flere, ikke repræsenterer nogen forhindring for omdannelsen af den kapitalistiske samfundsorden til en "socialistisk samfundsorden"!

Det er ikke overraskende, at Kardelj "i teorien" skriver helt forskelligt fra, hvordan sagerne står i praksis. Med de teoretiske eventyr han spinder, skjuler denne svindler de mange manipulationer, der er gån-

et for sig i Jugoslavien for at forandre det samfund, som i begyndelsen for et syns skyld angiveligt havde antaget en vis socialistisk retning, til et kapitalistisk samfund. Skønt Kardelj på grund af det standpunkt han forsvarer, ikke er og ikke kan være konsekvent, så står han faktisk for det borgerlige parlamentariske system, som han anstrenger sig for på papiret at fremstille som forskelligt fra det "specifikke" jugoslaviske system. Hans inkonsekvens bliver tydelig, når han ikke fuldstændig forkaster det system, men beskriver det som et demokratisk system i hvilket "... ..arbejderklassen og alle andre demokratiske kræfter spiller en vigtig, progressiv, historisk rolle, når de kæmper for en styrkelse af parlamentets samfundsmæssige position og en udvidelse af dets myndighed på bekostning af de udenomsparlamentarisk magt kræfter" (s. 55).

Kardeljs "teoretiske" overvejelser har ikke på nogen måde til hensigt at afsløre de tendenser, som idag kan iagttages i udviklingen af den kapitalistiske stat, hvor den udøvende magt (regeringen) til stadighed udvider sin myndighed på bekostning af den lovgivende magt (parlamentet) og således forbereder betingelserne for overgangen til fascismens oprettelse, når monopolborgerskabet anser det for nødvendigt. Han er ikke det mindste bekymret for den stigende tendens til fascisme, som idag truer mange kapitalistiske lande, fordi også hans stat følger den samme kurs. Derfor ønsker han at forhindre arbejderklassen i at gennemføre sin historiske opgave, at omstyrte borgerskabets statsmagt gennem revolution, som Marx og Lenin lærer os det. Mens han skriver til gunst for den borgerlige parlamentarisme, kommer han ufrivilligt til at afsløre, at der i denne retning lægges et stærkt pres på titoisterne, især fra amerikansk og vesteuropæisk storkapital, som har investeringer i Jugoslavien. Denne pression udøves for at sikre, at det borgerlige demokrati i Jugoslavien udvikler sig i et mere omfattende omfang,

sådan at der bliver skabt mange partier: socialdemokratiske, revisionistiske og "kommunistiske" osv. Skønt de jugoslaviske revisionister ikke er modstandere af det parlamentariske fler-parti system, så ønsker de alligevel ikke at ødelægge deres ét-parti system, som de har gjort offentligt kendt som "selvstyrende", ikke kun fordi dette ville afsløre dem, men snarere af frygt for den fare, som kunne opstå for titoisternes monopol i alle statsanliggender, i hæren, UDB og de øvrige undertrykkelsesorganer, såvel som i de be- drageriske organer til hjernevask af folket med borgerlige ideer.

I virkeligheden forkaster Kardelj ikke, hvad han kalder "politisk monopol" i styringen af samfundet, og som han erklærer for at være et privilegium for lederne af de politiske partier og det borgerlige "demokratis" udøvende organer. Det vil sige, han forkaster ikke det parlamentariske og udenomsparlamentariske system, men udtrykker modstand mod "resterne af dette system", som han påberåber sig, at socialismen arvede i sine oprindelige faser og former.

Det er tydeligt, at Kardelj uden at angribe den borgerlige parlamentarismes form forsøger at modstille den det ægte socialistiske samfunds statsorganer. Disse ideer bliver endnu mere tydelige, når han siger, at under de betingelser, hvor produktionsmidlerne er nationaliserede, ville parlamentet uden arbejderne "selvstyre" være identisk med socialismens politiske ét-parti system, baseret på "den statslige form for samfundsmæssig ejendom". Med det politiske system "i den statslige form for samfundsmæssig ejendom" mener Kardelj vor statsnagt med folkeråd, samt den sovjetiske statsmagt, som Lenin oprettede i Sovjetunionen for at opbygge det nye socialistiske samfund under det bolschevikiske partis ledelse.

Når han fornægter Oktoberrevolutionens mål og det store arbejde, der blev gjort i årevis under Lenins og senere Stalins ledelse for at opbygge socialismen i Sovjetunionen, så anstrenger Kardelj sig for at bevise, at Jugoslavien skulle have afskaffet den "statslige" samfundsmæssige ejendom og omformet den til "socialiseret ejendom", at det ikke har forrådt(!), som det bliver anklaget for, men har opfundet en ægte "socialistisk" stat, en "selvforvaltende socialisme", og skønt han ikke "teoretisk" anbefaler den til alle, så er han ivrig efter at få alle til at følge den i praksis.

Ifølge Kardelj svarer ét-parti systemet i Jugoslavien ikke længere til deres variant af "specifik socialisme". Det blev i begyndelsen gennemtvunget, på grund af den socialistiske revolutions udvikling, som et element af den oprindelige struktur med proletariatets diktatur, mens det nu bliver beskrevet som "...uforeneligt med de socio-økonomiske og demokratiske forhold under den socialistiske selvforvaltning og med dens demokratiske pluralisme eller selvstyrende interesser" (s. 63).

De jugoslaviske revisionister foregiver, at det ikke går ind for det borgerlige samfunds fler-partisystemsstyre, og de ønsker heller ikke at acceptere et enkelt politisk arbejderklassepartis ledelse af staten og samfundet. Derfor hævder de at have opfundet den "gyldne middelvej", den såkaldte "demokratiske pluralisme". Sandheden er, at det jugoslaviske "selvforvaltnings" system indeholder elementer af "ét-parti systemet", såvel som elementer af "fler-partisystemet". Men dette blandede system er intet andet end et kapitalistisk system, et hæsligt afkom, avlet af det jugoslaviske borgerskab for at herske over de arbejdende masser og skjule sig bag en "marxistisk" facade.

Med det formål at bagtale Lenin og Stalin, er den titoistiske forfatter ude på at sætte disse to store ledere af verdens proletariat op mod hinanden for at "bevise", at de ikke skulle have haft samme opfattelse af den socialistiske stats politiske system. Se her, hvordan han bagtaler dem: "Der var stor uforenelighed mellem Lenins opfattelse af det politiske system i den socialistiske stat og Stalins. Grundlaget for og essensen i Lenins opfattelse af den sovjetiske statsmagt er det direkte demokrati" (s. 67).

Det er kendt over hele verden, at Stalin var Lenins ivrige elev, loyale ven og nære medarbejder. Indtil nu har ingen - bortset fra fjender - vovet at sætte Stalin op mod Lenin. Disse beskyldninger har fjendtlige hensigter, men den internationale kommunistiske arbejderbevægelse er vant til revisionisternes manøvrer. Disse erklærede sig engang for at være marxist-leninister, men "ikke-stalinister", mens de nu anstrenger sig for at sætte Lenin op mod Marx, og diskuterer om de kun bør være "marxister" eller "marxist-leninister". Men i morgen vil de uden tvivl kaste al forklædningen af sig og fremtræde åbent som overløbere og forrædere og sige, at de heller ikke står for Marx. Til dette formål vil de atter opfinde egnede "teorier", som kan være hvadsomhelst, men ikke kommunistiske eller proletariske.

Lenin som var en ægte marxistisk fortalere for det socialistiske demokrati, arbejderklassens direkte deltagelse i styringen af landet, og han omsatte disse revolutionære ideer til praksis i de år, hvor han var leder af den sovjetiske stat. Stalin fortsatte som hans efterfølger på den samme kurs. Med det socialistiske demokrati og massernes direkte deltagelse i regeringen af landet mente Lenin imidlertid ikke på mindste måde en svækkelse af proletariatets diktators stat og det bolschevikiske partis ledende rolle. Han

satte aldrig proletariats diktatur op overfor det ægte demokrati, som han definerede som

"...en stat som er demokratisk på en ny måde (for proletariatet og de besiddelsesløse i almindelighed og diktatorisk på en ny måde (overfor borgerskabet)" 17)

Det er helt indlysende, at Lenin ikke gik ind for og aldrig kunne gå ind for en udskiftning af proletariats diktatur med dette "selvforvaltnings"system, som de jugoslaviske revisionister opfandt for at vende tilbage til kapitalismen.

På Lenins og Stalins tid var arbejderklassen den klasse, som havde magten i Sovjetunionen. Gennem sit parti stod den i ledelsen af, styrede, planlagde og gennemførte den succesrige opgaverne i forbindelse med opbygningen af socialismen. I Jugoslavien har de fuldstændigt ignoreret den socialistiske stats overordnede rolle, som de har identificeret med såkaldte "delegeretsystem", som Kardelj selv indrømmer har "...alvorlige svagheder indenfor alle aspekter af dets funktion" (s. 213).

Kardelj har selv en forståelse for, at hans henvisning til Lenin angående demokrati ikke på mindste måde kan tjene til at retfærdiggøre "selvforvaltningen", derfor forsøger han ved et sofistisk trick at overbevise folk om, at Lenins ide "...ikke er gennemarbejdet ned til de faktiske konsekvenser... men det er klart, at kernen i det præcis er det direkte demokrati, det vil sige selvstyre" (s. 67). Kardelj "filosoferer" og forsøger at opveje mangelen på argumen-

17) V.I. Lenin, Samlede værker, bd. 25, s. 488, Albansk udgave.

ter med fantastiske fortolkninger, som det passer ham. Han forsøger at overbevise læseren om, at Lenin begyndte godt, men efterhånden ikke havde lejlighed til at videreudvikle ideen om "selvforvaltning", som det ville have passet sig godt for Tito og ham selv. Den idé som Lenin gav udtryk for, om at proletariatet ville lede, organisere og administrere sovjetmagten og regere landet gennem sit parti, har været og er fundamental for den marxistisk-leninistiske teori. Det er præcis dette grundlæggende spørgsmål af teoretisk og praktisk betydning, som titoisterne undgår, og de prøver at skjule denne afvigelse ved at forvrænge Lenins korrekte teser.

Ifølge titoisterne "...stod" Stalin "for et indirekte demokrati-begreb, det vil sige at han egentlig indførte den borgerlige stats klassiske politiske system og dens politiske pluralisme med den undtagelse, at han gav ét parti den rolle, som flerpartisystemet har i den borgerlige parlamentariske stat" (s. 68). De påstår at Stalin afveg(!) fra de leninistiske begreber, fordi han angiveligt gennemførte "indirekte demokrati" og styrede staten gennem ét parti, som havde stor lighed med de borgerlige partier og det parlamentariske systems pynt. Dét er den "knusende" kritik, som denne pseudo-marxist foretager af Josef Stalins handlinger og arbejde! Ligesom Lenin så Stalin demokratiet fra et klassestandpunkt, som en form for den politiske organisering af samfundet, som en politisk betingelse for at drage masserne ind i regeringen af landet, for at forsvare og styrke proletariatets diktatur, for at blokere vejen for revisionistisk degeneration og kapitalismens genrejsning. Som den marxist-leninist han var, var Stalin helt korrekt stærk modstander af ensidige, liberale og anarkistiske opfattelser af demokratiet og tog afstand fra de småborgerlige forvrængninger og misbrug af de rettigheder og friheder, som det proletariske demokrati sikrer. Og

han havde fuldstændig ret. Heroverfor ønsker revisionisterne at omforme det proletariske demokrati til borgerligt demokrati i teorien, som de har gjort det i praksis. Derfor er de imod Stalin.

De jugoslaviske pseudo-marxister retfærdiggør deres kritik af det ægte socialistiske system under det påskud, at begrebet "arbejderen" og "arbejderklassen" i dag har ændret sig, at der er sket forandringer også i betydningen af begrebet "borger" (i betydningen "indbygger", eng. "citizen", red.). Ifølge dem "er arbejderklassen blevet en abstrakt politisk genstand, som ikke udøver magt, men i hvis navn magten bør udøves". Dette betyder således, at under et ægte socialistisk system, er det ikke arbejderklassen, som udøver magten, men en eller anden, som på arbejderklassens vegne handler hen over hovedet på den. Dette er et groft bedrag, en skamløs forvrængning af virkeligheden. Dette betyder at anlægge et idealistisk filosofisk standpunkt og at anse dét for virkeligt, som ikke eksisterer objektivt, men kun eksisterer i éns tanker.

Ud fra dette fremkommer revisionisten Kardelj med den idé, at arbejderen under den socialistiske samfundsordens produktionsforhold, i sit forhold til andre arbejdere, i sin samfundsmæssige stilling o.s.v. o.s.v. ikke tæller for noget. Og det er ifølge Kardelj på denne måde "...dogmet om den samfundsmæssige ejendomsret som statens ejendomsret opstår og - i sammenhæng hermed - nødvendigheden af den centraliserede stat, for statens og partiapparatets ledende rolle..., mens den individuelle arbejders klasseinteresser og forhåbninger... bliver draget i tvivl som handlinger, der overskrider de almene love..." (s. 70).

På denne måde forvrænger Kardelj det ægte socialistiske system og de samfundsmæssige produktionsforhold på Lenins og Stalins tid og følgerlig også opbygningen

af socialismen i vort land. Når han taler imod den demokratiske centralisme, partiets ledende rolle, den statslige form for socialistisk ejendomsret o.s.v., så er han ude på at vise "selvforvaltningssystemets overlegenhed", men i virkeligheden afslører han sig selv ved at stille sig åbent op imod de marxistisk-leninistiske klassikeres udødelige ideer om disse helt afgørende problemer. I virkeligheden rammer disse "angreb", som han retter mod os, tilbage som modanklager mod det politiske "selvforvaltnings"system i Jugoslavien. Nu beviser den jugoslaviske virkelighed for hver dag, der går, og vil i morgen bevise det endnu klarere, præcis hvor Titos og Kardeljs klike fører Jugoslavien, dets folk og arbejderklassen hen.

Titoisterne siger, at de har et "selvforvaltnings"system. Men hvem er det, der styrer sig selv i Jugoslavien? Er det arbejderne, er det bønderne? Det er hverken arbejderne eller bønderne. De er ligeså undertrykte som deres fæller i de kapitalistiske lande. "Selvforvaltnings"systemet ledes af dem, som sidder på pyramidens top, nemlig det nye borgerskab, som er kravlet op på ryggen af folket ved at bruge betegnelsen "kommunister", men som i virkeligheden ikke er andet end borgerlige teknokrater, som forestår den bureaukratiske, etatsopbyggede, fascistiske stat. "Delegeretforsamlingerne", statens udøvende organer i delegeretsystemet o.s.v. består af sådanne elementer.

Som bekendt indtager masseorganisationerne en speciel stilling og spiller en vigtig rolle i proletariats diktators system. De er de løftestænger, gennem hvilke partiet er forbundet med masserne og virkeliggør arbejderklassens politiske herredømme og det socialistiske demokrati. Under socialismen er de samfundsmæssige organisationer dem, der fører det proletariske partis

linie igennem til masserne. De er revolutionens og den socialistiske opbygnings mægtigste våben; de er de militante talerstole for folket, hvor folkets tanker fremspringer. Deres opgave er, at opdrage masserne, og gøre dem bevidste om nødvendigheden af og gøre dem i stand til at deltage aktivt i opbygningen af socialismen og den socialistiske regering.

Som bestanddele af proletariatets diktators system gennemfører disse organisationer deres opgaver under arbejderklassens partis ledelse i sammenhæng med deres egne karakteristiske og specifikke natur.

De samfundsmæssige organisationer kan ikke arbejde isoleret fra det proletariske parti, fra de andre organisationer og den socialistiske stat. Hvis vi tillod det modsatte, så ville det teoretisk set være betydningsløst for dem at være elementer i et eneste system, og de ville i praksis blive til livløse organismer, som ikke ville have noget formål og ikke ville udføre nogen opgave, som ville være til den socialistiske samfundsordens fordel.

I Jugoslavien er masseorganisationerne, ligesom partiet og staten, blevet behandlet og bedømt udfra helt igennem anarkistiske standpunkter. I modsætning til Lenins idé om at masseorganisationerne er

"...statsmagtens nærmeste og vigtigste medarbejdere..." 18)

så har man i dette land støttet den idé, at disse organisationers samarbejde med den socialistiske stat er en form for "bureaukratisk statsliggørelse". Endvidere opfatter de jugoslaviske revisionister disse

18) V. I. Lenin, Samlede værker, bd. 33, s. 202, Albansk udgave.

organisationer på en sådan måde, at hver af dem kan arbejde uafhængigt - endog af partiet. Kardelj siger: "Vi har for længe siden forladt det verdenssyn, som siger, at disse organisationer skal være transmissionsremme for Kommunisternes Forbund" (s, 267). Dette medfører på ingen måde, at det ene parti der er i Jugoslavien og deri jugoslaviske stat, som er i hænderne på borgerskabet, slet ikke har nogen magt over disse organisationer. Tværtimod har titoisterne aldrig givet afkald på deres manipulation af masserne gennem de samfundsmæssige organisationer, men når Kardelj siger det han gør, så sigter han til noget andet. Han har simpelthen til hensigt at underminere de marxistisk-leninistiske partiers forbindelser med masserne, mens al revolutionær erfaring viser, at disse partier kuri kan skabe og opretholde virkelige forbindelser med masserne, når de er organiseret i de respektive organisationer under ledelse af det proletariske parti.

Som bekendt er ideen om det marxistisk-leninistiske parti forbundet med ideen om dets revolutionære ideologi. Derfor betyder dét, at løsrive masseorganisationerne fra dette parti det samme som at løsrive dem fra den marxistisk-leninistiske ideologi og at fylde tomrummet med revisionistisk borgerlig ideologi. Dette ses tydeligt, når Kardelj taler om mennesket som medlem af det "Socialistiske Forbudd" og skriver: "...det står ikke fast, at hans ideologiske synspunkter altid bør stemme overens med marxismens ideologi på alle punkter" (s. 280) . Dette betyder, at den jugoslaviske arbejder kan have borgerlige, feudale, fascistiske og andre verdensanskuelser og ideer som ledetråd og samtidig få støtte fra regimet i denne ideologiske forvirring.

Det faktum, at masseorganisationerne er bestanddele af det proletariske diktators system, betyder ikke; at de bør gøres til statsapparatets "partnere" eller "ved-

hæng" under dække af "demokrati" og af at give den visse "statslige" bemyndigelser, som det er blevet gjort i det revisionistiske Sovjetunionen. Samtidig med at det står fast på marxismen-leninismen, må det ægte arbejderklasseparti omhyggeligt sikre, at de samfundsmæssige organisationers rolle ikke formindskes, men vokser sig stadig stærkere. I Jugoslavien kan man, som Kardelj skriver, iagttage det fænomen, at fagforeningernes grundorganisationer "...er vedhæng til ledelsesorganerne" (s. 295). Dette er sket, fordi de samfundsmæssige organisationers rolle, deres placering i samfundet og de forbindelser, de burde have med partiet og staten, er blevet defineret udfra forvrængede synspunkter.

I denne bog henviser Kardelj specielt til "Det Arbejdende Folks Socialistiske Forbund", fagforeningerne, "Det Socialistiske Ungdomsforbund" o.s.v., om hvilke man kunne skrive og polemisere vidt og bredt. Men her er vi ikke gået i detaljer, idet vi har bedømt det som bedre kun at lægge vægt på de jugoslaviske revisionisters principafvigelser i masseorganisationernes organisering, formål og aktivitet.

De jugoslaviske revisionister indtager også et reaktionært standpunkt overfor religionens og dens ideologiske rolle. Som bekendt har religiøs ideologi altid tjent udbytterklasserne, så de kunne undertrykke og udbytte de arbejdende masser. Den har været et middel til at indpode en følelse af hjælpeløshed i folks sind,

når de stod overfor lidelser, ulykker og elendighed. Religionens ideologi forvirrer folk og lammer deres handlekraft, når det gælder om at forandre naturen og samfundet. Det er som bekendt grunden til, at Marx sammenlignede religionen med opium. Han skrev:

"...Religionen er den undertrykte skabnings suk, en hjerteløs verdens hjerte... Religion er opium for folket". 19)

Netop fordi den spiller en reaktionær rolle, har de herskende klasser altid støttet religionen og gør det stadig. Kapitalisterne, revisionisterne og de reaktionære kirkelige taler i det væsentlige ét og det samme sprog. Det marxistisk-leninistiske parti kan ikke forsone sig med den religiøse ideologi og dens indflydelse. Det teoretiske grundlag for det ægte arbejderklassens politik og program er den marxistisk-leninistiske filosofi og ikke idealisme og religion. Klassekampen for opbygningen af socialismen kan ikke adskilles fra kampen mod religionen.

I Jugoslavien er religionen blevet vurderet og betragtet på samme måde som i de andre kapitalistiske stater. Der bliver forgiftningen af folks sind med religiøs ideologi betragtet som en ren privat affære, og partiet og staten er kun tilskuere, fordi religionen ifølge dem "...ikke forhindrer det religiøse menneske i på lighedens grund at integrere sig i det socialistiske samfundsliv" (s. 178). Det er selvindlysende hvor strålende dette socialistiske system er, når religionens ideologi overhovedet ikke står i modsætning til det og når, som Kardelj skriver, "For det overvældende flertal af det religiøse arbejdende folk er socialismen blevet deres dybeste overbevisning..."

(s. 179-180). * Nu hører vi fra denne "store filosof", at selv gejstligheden med dens dybtgående idealistiske og religiøse overbevisninger skulle være blevet forelsket i socialismen, med en samfundsorden, som er baseret på marxistisk filosofi, den dialektiske og historiske materialisme! Hvis de læser disse linier af den

19) K. Marx - F. Engels, "Om religion", s. 45, Albansk udgave.

titoistiske overløber, så vil ikke blot arbejderne, kommunisterne og ethvert ærligt menneske i verden blive forbløffede, men selv gejstligheden vil le, eftersom det endnu aldrig er faldet dem ind at sige, at de elsker socialismen, som de har forbandet, og stadig helhjertet forbander. Efter at de har forsonet sig med den religiøse ideologi, bliver det endnu klarere, hvor "marxistiske" de jugoslaviske revisionister er, hvor "materialistisk" deres ideologi er, og følgelig i hvilken grad "selvforvaltningens" politiske system, som er baseret på denne ideologi, er socialistisk.

Albaniens Arbejdets Parti har konsekvent virkeliggjort den marxistisk-leninistiske lære om proletarietets diktatur og det socialistiske demokratis stat, arbejderklassens partis ledende og udelelige rolle og nødvendigheden af at føre klassekamp. Vor historiske virkelighed beviser på den mest overbevisende måde, at når marxismen-leninismens universelle love virkeliggøres, og man tager hvert lands særtræk i betragtning, så vil revolutionen sejre og det socialistiske samfunds opbygningsproces vil ikke kunne standses. Albaniens eksempel tilbageviser de kapitalistiske og revisionistiske filosoffers "teoretisering" imod proletarietets diktatur, partiets ledende rolle og klassekampens fortsættelse.

Vore store sejre på den socialistiske opbygningsfront skyldes først og fremmest vor loyalitet mod marxismen-leninismen. Når vi altid har sejret over vore fjender, er dette sket, præcis fordi vi altid har været principfaste, ærlige og modige revolutionære.

Netop fordi den socialistiske opbygnings praksis i Albanien har været et levende udtryk for den marxi-

stisk-leninistiske teori, har den været udsat for angreb fra fjenderne af denne teori og forvoldt deres raseri.

Vi imødegår tappert og dristigt modstanderne af vor ideologi, for når det er et spørgsmål om at forsvare de marxistisk-leninistiske principper, kan vi ikke indgå hemmelige studehandler og kompromiser, som kapitalisterne og revisionisterne ønsker at påtvinge os.

Kampen mellem marxist-leninisterne og forræderne imod proletarietets ideologi fortsætter og vil fortsætte indtil revisionismen, som fremtræder og udvikler sig som et agentur for borgerskabet og imperialismen er udslettet fra jordens overflade. Det er vor pligt som marxist-leninister at forsvare arbejderklassens revolutionære verdensanskuelse. Under de nuværende betingelser, hvor den kinesiske revisionisme er blevet føjet til den gamle revisionisme, er denne opgave blevet endnu mere tvingende. For at vi kan udføre denne pligt sejrrigt, kræves det af os, at vi genkender, analyserer og afviser fjendernes anti-marxistiske og kontrarevolutionære teorier og praksis, som under slagord som "den skabende udvikling af marxismen" og "kampen mod dogmatismen" først og fremmest angriber den marxistiske lære om proletarietets diktatur og om partiet af den ny type.

Det socialistiske samfund vokser sig stærkere i kampen mod dets fjender, derfor må vi kommunister stå i spidsen for denne kamp, indtil sejren er nået. Vi er revolutionære og forsvare den socialistiske samfundsøkonomiske orden, som er det nye og mest progressive system i verden, mens revisionisterne er reaktionære, fordi de ligger på maven og kapitulerer overfor det gamle borgerlige system. Fremtiden er mørk for vore modstandere og lys for os. Fremtiden karmes imidlertid ikke af sig selv, den må forberedes omhyggeligt og med

uophørlig kamp på politikken, ideologiens, økonomiens, forswarets områder o.s.v.

Ligesom mange andre bøger, som borgerskabet og den internationale revisionisme offentliggør for at propagandere for deres reaktionære, anti-marxistiske og anti-leninistiske ideer, må Kardeljs bog afsløres, så kommunister, arbejdere og progressive mennesker, som ikke kender den revisionistiske virkelighed, eller kun kender lidt til den, ikke føres bag lyset af dens "venstreorienterede" slagord. For at styrke vor årvågenhed og leve op til den mission, vi som kommunister er blevet pålagt, bør vi genkalde os Lenins storslåede iagttagelse :

"Folk har altid på politikken område været de dumme ofre for bedrag og selvbedrag og vil altid være det, indtil de lærer at gennemskue de forskellige moralske, religiøse, politiske og sociale fraser, erklæringer og løfter, som er i en bestemt classes interesse." 20)

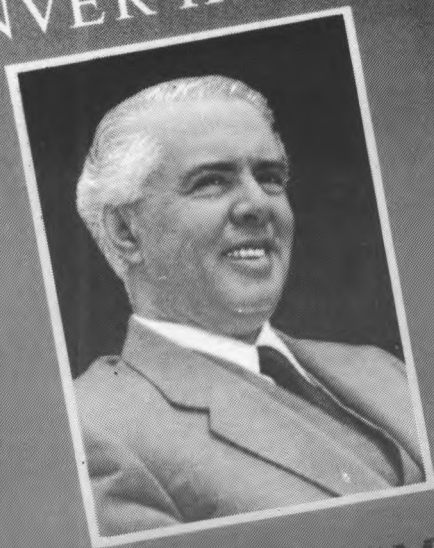
20) V. I. Lenin, Samlede værker, bd. 19, s. 9, Albansk udgave.

INDHOLD

1. Et kort rids af Tito-revisionisternes historie..... s. 4
2. "Selvforvaltnings" systemet i økonomien s. 17
3. "Selvforvaltning" og de anarkistiske synspunkter om staten.
Det nationale spørgsmål i Jugoslavien..... s. 37
4. "Selvforvaltnings" systemet
og fornægtelsen af partiets ledende rolle..... s. 57
5. Politisk-ideologisk pluralisme. "Demokrati" og "socialistisk"
opbygning i Jugoslavien..... s. 68

ET VÆRK AF HISTORISK BETYDNING

ENVER HOXHA

**IMPERIALISMEN
OG
REVOLUTIONEN**

Forlaget Arbejderen

Dette historiske værk kan købes
eller bestilles hos:

FORLAGET ARBEJDEREN

BLÅGÅRDSGADE 11, 2200 N

260 sider pris kr: 80,-

ENVER HOXHA (f. 1909) er førstesekretær for Albaniens Arbejdets Parti siden dets stiftelse i 1941.

DEN JUGOSLAVISKE "SELVFORVALTNING" -
EN KAPITALISTISK TEORI OG PRAKSIS
er en grundlæggende afsløring af karakteren af den af borgerskabet så højt tiljublede jugoslaviske "socialisme". Bogen er formet som en polemik mod den jugoslaviske teoretiker E. Kardeljs sidste bog, som udtrykker titoismens grundideer om det såkaldte arbejder-selvstyre.